

Izloja ob 4. zjutraj.
Stane mesečno Din 25 —; sa ino-
semstvo Din 40 — nobvamo.
Oglas po tarifu.
Uredništvo:
Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta
št. 16/L. — Telefon št. 72.
Nočna redakcija: od 19. ure naprej v
Knafljovi ul. št. 5/L. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Uprava:
Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 36.
Inzeratni oddelek: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 34.
Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.
Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.842. — Praha číslo 78.180,
Wien Nr. 105.241.

Tiskovni zakon sprejet tudi v skupščini

Protestne izjave opozicijskih skupin. — Vsa opozicija zapusti zbornico. —
Vladna večina sprejme reakcijski zakon brez debate. — Skupščina odšla na
počitnice do 15. oktobra.

Ljubljana, 4. avgusta. Dogodek dneva je novi tiskovni zakon. Sprejet je bil s 160 glasovi vladne večine proti 1. proti glasu radikalnega poslanca novinarja in ob odsotnosti vseh ostalih parlamentarnih skupin. Demokrati moramo ob tej priliki pomenovno naglasiti: Naše stališče napram tiskovnemu zakonu je slejkoprej enako in neizpremenjeno. Ko smo bili v vladi PP, smo se — bolj kot sedaj mogoče — trudili, da se iz tiskovnega zakona odstranijo reakcijske določbe. Več jih je tudi zares bilo odstranjenih, glede ostalih pa se je razprava vodila v pravcu, da je bilo upravičeno upanje, da se reakcijski projekt popravi in reformira. Razven tega smo pa v javnosti, v svojih glasilih in na znanjih zborovanjih označili svoje stališče. Oni, ki so takrat v svojih listih vsak dan baš na nas apelirali, so pa takoj utihli, čim se je sestavila vlada RR, torej dveh skupin, s katerimi so se ljubljanske koterije v zvezi. — ali bi rade bile. Oddlej pa nobene žali besede več o tiskovnem zakonu. Slejkoprej naglašamo: Svoboda tiska je zagotovljena v ustavi kot svoboda mehanizma, ki ne sme vsebovati preventivnih ukrepov, marveč zgolj represivne. Represivni so tisti, ki onemogočujejo zlorabo tiskovne svobode. Našemu tiskovnemu zakonu se ne more resno očiti, da vsebuje prevencijo, izvenjši upravičeno cenzuro za časa vojne. Reakcijski zakon je pa kljub temu. Dasi odobravamo temeljno tendenco, naperjeno proti zlorabi tiskovne svobode, ne moremo odobravati, da se je na mnogih mestih represija določila na drakonski srednjeveški način, in da so se zlasti določile nesposobno visoke kazni. Vrh tega se je pravni sistem kaznivosti skrpčeval v nasprotju s stanjem tiskovnopravne znanosti, in usvojil se je proces, ki ni naperjen proti zlorabi svobode, marveč proti pravici svobodne kritike in ki proti duhu kazenskega zakona onemogoča izrčen dokaz resnice in deloma uvaja pismeni postopek. Vse obsebe vredno pa je predvsem postopanje povodom uzakonjenja tiskovnega zakona. Na pritisk samostojnih demokratov so radikalni pristali na temeljito proučitev in reformiranje reakcijskega zakona. Delo je bilo v teku, ko je prišlo do spremembe režima. Poprejšnja opozicija je stavila baš v pogledu izboljšanja tiskovnega zakona velike nade v radičevce, a ti so postali tudi v tem vprašanju iz Savlov Pavli, bolj papeški kakor papež sam. Ojačili so reakcijske elemente med radikali, protivili se vsaki pametni spremembi in načrtu in odločno odklonili predlog, ki so ga sprožili radikali sami, naj se namreč načrt tiskovnega zakona še enkrat temeljito prouči in razprava zato odgodi do jeseni. Tako je bil zakonski načrt z vsemi svojimi reakcijskimi elementi, z listi, novinarji in vso javnost usodnimi določbami preko noči proturan skozi zakonodajni odbor in danes še skozi plenum skupščine. Tako smo dobili mesto modernega zakona, ki si ga vsi želimo, skrpčevali, ki bo šenab na obe nogi in barbaro obremenialo i novine i sodišča, ne da bi bil izdaleka dosežen brezdvomno dobri namen, naj bi vsakdo, ki zlorablja tiskovno svobodo, nosil za to zlorabo polno osebno odgovornost, in sicer po enotnem predpisu za vso državo. Ne prikrivamo si, da nastopa za naše časopise in novinarje težki čas. Navajeni pa smo na borbo za svobodo in nadaljevali jo bomo tudi pod egido novega tiskovnega zakona.

Seja ministrskega sveta
Beograd, 4. avgusta. p. Na nocojšnji seji ministrskega sveta, ki se je vršila od 17. do 19. se je določil za načelnika oddeljenja ministrstva pravde v Zagrebu g. Josip Pabor, ki bo imel likvidirati imenovano institucijo. Na jutrišnji seji ministrskega sveta bo predložil minister dr. Šuperina obsežen program za svečanosti praznovanja 1000 letnice hrvatskega kraljevstva. Dne 14., 15. in 16. tega meseca bo vršil v Zagrebu zlet hrvatskega Sokolstva. Istega dne namestila zborovati v Zagrebu Orjuna. Na jutrišnji seji ministrskega sveta bo najbrž sklenjena prepoved orjunaških zborovanj v Zagrebu. V nadaljnjem bodo ministri poročali o zakonskih projektih, ki se imajo pripraviti preko počitnic za jesensko zasedanje Narodne skupščine. V času skupščinskih počitnic ne bo deloval noben skupščinski odbor razen finančnega.

Beograd, 4. avgusta. Narodna skupščina in sploh vsa politična javnost je bila danes pod vtisom predložitve novega tiskovnega zakona. Po skupščinskih hodnikih je vladalo nenavadno živahno vrvenje, razpoloženje radikalov ni bilo nič kaj samozavestno. Videlo se je, da se zavedajo težke odgovornosti, katero so si naprtili z reakcijskim tiskovnim zakonom. Pred sejo skupščine se je vršil sestanek načelnikov opozicijskih klubov, katerega je imenoma samostojni demokratov prisostvoval posl. Vilder. Sklenjeno je bilo, da poda imenom samostojnih demokratov izjavo dr. Tadić, Milan Grol za demokrate in Spahovec, Smoder za Jugoslovanski klub, dr. Žanič pa odvojen misljenje celokupne opozicije, nakar zapusti opozicija skupščinsko dvorano. Skupščinska seja je bila odprta ob 10.30 dopoldne. Po prečitavanju zapisnika je predsednik sporočil, da je finančni minister predložil skupščini predlog za izpremembo čl. 9. in 13. splošne carinske tarife. Po govoru posl. Kokanovića, ki je zahteval za svoj predlog glede izpremembe begluske odredbe nujnost, je skupščina prešla na dnevni red: Poročilo o novem tiskovnem zakonu. ODDVOJENO MIŠLENJE OPOZICIJE. Imenom vladne večine je posl. Velja Popović zagovarjal zakonski načrt, nakar je podal dr. Žanič imenom celokupne opozicije sledeče oddvojeno mišljenje: »Ustava jamči v čl. 13. svobodo tiska in določa tudi smer, v kateri naj se izdela tiskovni zakon. Nobene omejitve ne smejo ovirati tiskovne svobode, razven onih, ki jih navaja čl. 13. Toda novi zakonski načrt vsebuje vrsto preventivnih in represivnih odredb, ki pomenijo konec tiskovne svobode, ako se zakon sprejme. Zato je predložen načrt protustaven. Odredbe iz čl. 138, katere bi se morale že v smislu ustave ukiniti, ker niso več potrebne, so bile vnešene v zakonski predlog samo da se svoboda tiska čim bolj ovira. Vrh tega dajejo odredbe policijskim oblastvom možnost šikaniranja ter onemogočajo izdajanje periodičnih spisov, s čemur se iztirava ustava. Odredbe o odgovornosti oseb, ki sodelujejo pri izdaji tiskanega spisa, posebno o uredniku, izdajatelju in tiskarju, prevračajo ves naš pravni sistem in onemogočajo, da se zatre vse časopise, ki ne služijo režimu. Kazni, določene za posamezna kaznjiva dejanja, so po svoji odsotnosti brez primere v kulturnem svetu. Postopanje, ki ga odreja novi tiskovni zakon glede kaznivih dejanj, direktno onemogočuje vsako obrambo obtožence. Odredbe so vrh tega tako nepopolne, da se samo po njih ne more voditi kazensko postopanje. Čl. 72 odvzema Narodni skupščini javnost in dovoljuje policijsko cenzuro govorov poslancev v narodni skupščini. Od vseh tiskovnih zakonov, ki obstoje na teritoriji naše kraljevine, nobeden toliko ne omejuje tiskovne svobode, kakor ta zakonski predlog, ki onemogočuje zdrav, normalen in napreden razvoj naroda in države. Ako se ta zakonski predlog sprejme, bo uničil v narodu prepričanje v pravni značaj države, kakor tudi vero, da je pravica nad voljo posameznih ljudi in strank. Radi tega prosim, naj narodna skupščina zavrne ta zakonski predlog.« STALIŠČE SAMOSTOJNIH DEMOKRATOV. Nato je podal poslanec dr. Tadić imenom samostojnih demokratov sledečo izjavo: »Ko je bil sedanjni načrt o tiskovnem zakonu svojačasno predložen Narodni skupščini, je imel namen, da se v državi izenači različno zakonodajstvo glede tiska, da se z ustavo zajamči tiskovna svoboda in da se za zlorabe določi jasna in primerna odgovornost. Zastopniki samostojne demokratske stranke so v zakonodajnem odboru sicer v načelu glasovali za zakonski načrt, toda z rezervo, da se v podrobni razpravi ublaže oziroma izpreme vse drakonske in reakcijske odredbe, kar je zastopnik vlade v zakonodajnem odboru pred glasovanjem tudi obljubil. Toda nova vladna večina tekom podrobne razprave ne samo ni privolila, da bi se v zakonskem načrtu kaj ublažilo in izpremenilo v naprednem in liberalnem duhu, temveč je spravila v zakonski načrt celo odredbe, ki so mnogo strožje od onih, ki so bile predložene v prvotnem tekstu. Zastopniki samostojne demokratske stranke so bili zato prisiljeni, da v znak protesta zapuste sejo zakonodajnega odbora. Zakonski predlog je prišel pred skupščino v ultra - reakcijski obliki. Na drugi strani je poln nejasnosti in nepreciznih pravnih pojmov in bo prinesel mesto izenačenja zakonodajstva nered in kaos ter otvoril vrata samovolji. S tem zakonskim načrtom je pogaženo načelo kriminalistične nauka, da ni kazni brez subjektivne krivice, zavrženo je načelo materijalne resnice v kazenskem postopanju, kazni pa so naravnost drakonične. S členom 72., ki omejuje obiljavljanje govorov v Narodni skup-

Poslovilna večerja radikalov in radičevcev
Radičevci plešejo radikalsko kolo. — V zdravnicah dajejo radikali radičevcem vse, v praksi nič. — Zadnji sestanki poslanskih klubov.
Beograd, 4. avgusta. p. Danes se je definitivno zaključilo zasedanje Narodne skupščine. Velik del narodnih poslancev je že odšel na poletne počitnice. Popoldne je imel še sejo poslanski klub HSS in sklepal o strankini agitaciji. Na jutrišnjem nadaljevanju seje se bodo razpredelili in določili zbori, ki se imajo vršiti med narodom, zvečer pa odpotujejo poslanci v Zagreb. V Zagrebu pa imajo jutri sejo disidenti Radičeve stranke. Prisoten bo tudi poslanec Marko Došen, ki je definitivno izstopil iz Radičeve stranke. Disidenti osnujejo v Zagrebu svoje novo glasilo »Nezavisni Hrvatski Dom«. Beograd, 4. avgusta. p. Nocoj se je vršila ob priliki zaključbe prve etape skupnega delovanja nove vladne večine skupna večerja poslancev radikalov in radičevcev. Večerja je potekla v najboljšem razpoloženju. Zdravci ni bilo ne konca ne kraja. Po večerji se je zaplesalo tudi kolo, pri katerem so bili posebno razigrani radičevci, ki so z velikim navdušenjem plesali posebno srbijanko in radikalsko kolo. Prvi je govoril posl. Vinko Trnjar, ki je predlagal, da se pošljejo brzojavni pozdravi trojici šefov vladnih strank g. Pašiću, Stipi Radiću in Aci Stanojeviću. Nato je povzel besedo posl. Ljuba Živković, ki je s svojim govorom slavil novo doseženi sporazum, s katerim je baje nastala nova era v življenju našega naroda. Za njim je povzel besedo predsednik kluba radičevskih poslancev Karlo Kovačević, ki je nazdravil kralju in kraljevskemu domu. Za njim pa je podpreds. radikalskega kluba Milutin Dragović pozdravil celokupni hrvatski seljaški narod in Stipico Radića. Odgovoril mu je poslanec Vojković in naslovil svoje pozdravne besede g. Nikoli Pašiću. Poslanec Ogrin je nazdravil kraljevski vladi, v imenu katere se je zahvalil g. Marko Giurčić. Minister Pavle Radić je naglašal v svojem govoru potrebo, da delamo predvsem na velikih socialnih problemih. Konečno je poslanec Pucelj pozdravil v imenu Slovencev hrvatskega in srbskega seljaka.

Borba za velike župane in državne podtajnike
Sporazum o velikih županah in državnih podtajnikih še vedno ni dosežen. — Posvetovanja ministrov.
Beograd, 4. avgusta. p. Nocoj je bil poslan na Bled ukaz o imenovanju novih državnih podtajnikov. Z vso gotovostjo se trdi, da sta s tem ukazom imenovana za državna podtajnika g. Vlado Andrić in Ivković. Jutri dopoldne se bo vršila seja ministrskega sveta, na kateri se bo definitivno razpravljalo o vprašanju velikih županov in ostalih državnih podtajnikov. Jutri zjutraj prispe v Beograd minister notranjih zadev Boža Maksimović. Nocoj sta odpotovala na Bled ministri Abd el Krimove spletke Španija odklonila Abd el Krimovo separatno mirovno pogodbo. — Popuščanje Rifovcev. — Sovjetski zastopnik pri Abd el Krimu. — Petnajst let star kalif v Maroku. meodvisnost rifskega ozemlja. Fez, 4. avgusta. s. Operacije proti Azem so v celni pokrajini znatno popustile. Delavost sovražnika je v pogorju Sarser postala slabejša. Pogorje Azien bi bilo radi svoje nepristnosti bolj sposobno za obrambo. Postojanki v Ain Aisi in Meri sta obstajevali sovražna zbirališča s topovi. Pariz, 4. avgusta. a. Agence Havas javlja iz Moskve preko Revala, da je bivšega komisarja za baltičko mornarico Razkolnikov, ki je organiziral boljševiško propagando na Kitajskem, določila tretja internacionala za sovjetskega zastopnika pri Abd el Krimu. Razkolnikov je zapustil Moskvo in odpotoval v Maroko. Pariz, 4. avgusta. s. Iz Madrida poročajo, da bo novi kalif v španskem pasu v Maroku nastopil svoje mesto 19. t. m. Kalifsko mesto je bilo nezasedeno od oktobra 1. 1923. Novi kalif se zove Malain ben Hasan in je 15 let star.

Nevarnost rudarske stavke v Ameriki
Washington, 4. avgusta. k. Pogajanja med rudarji in lastniki v državi New Jersey se bodo najbrž neugodno končala. Ako izostane v zadnjem trenutku vladno posredovanje, je splošna stavka neizogibna. Predsednik Coolidge je izjavil, da ne namerava v sporu med delodajalci in delavci posredovati, dokler ne bodo rudarji v resnici stopili v stavko. V tem slučaju bo predlagal rešitev spora po razsodišču, ki ga pa delavci že v naprej odklanjajo.

Grško-bolgarski konflikt
Atene, 4. avgusta. a. Danes se je vršil ministrski svet pod predsedstvom min. predsednika Pangalos in v navzočnosti zunanjega ministra Rendisa ter načelnika generalnega štaba. Razpravljali je o ukrepih za ojačenje obmejnih grških postojank ob grško-bolgarski meji. Od strani grškega generalnega štaba se kategorično demantira, da so bile odposlane vojaške čete na bolgarsko mejo. Tisku je strogo prepovedano objavljati vesti o premikanju čet. Z merodajne strani poročajo, da nikakor ni pričakovati prekinjenje diplomatskih odnosov z Bolgarijo ali pa celo kake vojaške akcije. Grški zastopniki v inozemstvu so dobili od zunanjega ministrstva nalog, naj izjavijo vladam, pri katerih so akreditirani, da grški ukrepi na meji nimajo nobenega militarističnega značaja.

Amnestija Matteottijevih morilcev
Rim, 4. avgusta. a. Glede na pravkar izdano amnestijo se poudarja, da vsebuje vsa kaznjiva dejanja, izvršena iz političnih nagibov. Na podlagi te amnestije bodo amnestirani vsi zločini razen umora, četudi je bil nameravan. Pomiloščeni ne bodo oni, ki so zakrivilili umor poslanca Matteottija, če pa bi bili obsojeni, se jim na podlagi amnestijskega odloka odpusti štiri leta kazni. Popolnoma pomiloščeni pa bodo vsi tisti, ki so obtoženi zaradi napadov na poslance Amendolija, Formia, bivšega ministrskega predsednika Nitti in druge poslance.

Nova škandalna afera v Ameriki
Pariz, 4. avgusta. a. »Exchange Telegraph« javlja iz Newyorka o novi škandalni aferi, ki zna zavzeti tak obseg, kakor svojačasno petrolejska afera. Neki visok ameriški državnik, ki je sedaj v Evropi, je namreč leta 1923. prepustil neki švicarski družbi akcije nemške metalurške družbe, ki je bila v Ameriki pod sekvestrom. Zato je dobil vsoto 6 in pol milijona dolarjev. Listi, ki objavljajo to zadevo, pravijo, da je bila omenjena švicarska družba le preteza za bive nemške lastnike. Ameriške sodne oblasti varujejo o aferi strogo tajnost.

Aretacija komunističnega poslanca v Franciji
Pariz, 4. avgusta. Komunistični poslanec Toriot je obdolžen bujskanja k vojaški pokorščini.

Duh novega režima

Zagrebski «Jutarnji list» objavlja pod naslovom: «Organizacija države u duhu novog režima» daljšo informacijo, da se je v vladi dosegel sporazum glede imenovanja novih županov na Hrvatskem in v Slavoniji in da je notranji minister Maksimović ponel na Bled tozadevni ukaz v podpis, nakar bodo novi veliki župani takoj prevzeli svoja mesta.

«Jutarnji list» naglašja, da je bil sporazum dosežen samo glede treh velikih županov, ki bodo nadomestili one, imenovane od prejšnje vlade. In sicer bo za Zagreb imenovan bivši gledališki intendant Vladimir Treščec, za Karlovac dosedanj veliki podžupan dr. Andrija Zdravković, za Osijek pa dr. Vladimir Gaj. Navrženo sta še dva podžupana, v Karlovcu Gjuro Bilčević in v Osijeku dr. Deanović — toda vse to je malo, namreč vrlo malo za radičevske pretenzije, nov dokaz, da radičevci pri postopnih «sporazumih» z radikali doživljajo priličen flakso. Saj je dovolj ironije že v tem, da sprva kar niso mogli izbrati primerne kandidata za Zagreb, zdaj pa jim radikali koncedirajo bivšega — gledališkega intendanta, do čim morajo v Karlovcu pristati na avančim dosedanjega velikega podžupana, in je torej njihov edini homo novus dr. Vladimir Gaj ter edini njihov podžupan dr. Dohenič, ki je na novo dodeljen sremskemu nezamenjanemu velikemu županu Dragomiru Todoroviću.

«Jutarnji list» menda sam uvideva radičevski flakso z imenovanjem novih velikih županov, zato objavlja, da se bo o «ostalih» velikih županih reševalo «postepeno» — nakon povratka Pašića s ljevice. U glavnem se još radi, da se izmene veliki župani za Split, Mostar in Travnik. Ali nije još sigurno, da li će biti smjenjen i veliki župan u Dubrovniku... Vedeti pa je treba, da imajo ravno omenjeni trije veliki župani glavnega zaščitnika v osebi dr. Laze Markovića, kateremu morajo na drugi strani biti radičevci hvaležni, da je vobče preko znanih banketov prišlo do officialnih pogajanj za sporazum RR.

Nadalje napoveduje «Jutarnji list», da bo «uskoro» rešeno in pitanje imenovanja kotarskih predstojnikov u Hrvatskoj i Slavoniji. Tu si radičevci očitno obetajo izpolnitev tiste velike želje, ki jo je izpovedal Stipa Radić, rekoč: «Narod hoće videti, kako letijo tisti, ki so ga guli!» — dasiravno se vé, da je edino radičevska hujarija rodila mržnjo do predstavnikov oblasti, ki so tudi na Hrvatskem korektni vršilci svoje funkcije in nalogov notranjega ministra. Enako je z občinskimi komisijami, o katerih se glasom «Jutarnjega lista» tudi vodi diskusija v vladi, toda še niso padle nikake definitivne odločitve. In tudi nove občinske volitve se naj izvedejo šele pod novim zasedanjem Narodne skupščine, pozno v jesen.

In šele po občinskih volitvah — na spomlad — bi se provelle volitve v oblastne skupščine; o katerih pravi «Jutarnji list», da to vprašanje «nije za sada ni iz daleka tako aktualno, kao što je bilo za bivše PP-vlade». Na čigav račun pa meni sušmariti «Jutarnji list», odnosno njegova vlada? Vprašanje oblastnih volitev je aktualno vsa leta od sprejetja vidovdanske ustave, pod sedanjio vlado na postaja uprav žgoče in pereče. Novo odlaganje oblastnih volitev pa bo samo eklatantneje dokazalo, da želijo radičevci še nadalje uganjati demagogijo s slopmišljenjem v pravljanju ustave, radikali pa uživati v svoji sporosti in okostenelosti.

Koncem citirane informacije, glede katere je povsem irrelevantno, v koliko je zajeta iz avtentičnega vira, si še «Jutarnji list» dovoljuje ironijo, pišoč, da vlada tako pričenja organizirati državo «u duhu novog režima, koji se ima da provede u čitavoj državi»...

Anketa o novi carinski tarifi

Glavni zadružni savez za zaščito našega kmetijstva.

Beograd, 4. avgusta.

Glavni zadružni savez v Beogradu je sklical za večer anketo o novi carinski tarifi. Prisostvovali so anketi razen zastopnikov kmetijskih zadružnih organizacij iz vse države tudi zastopniki ministristva za kmetijstvo in vode, Generalne direkcije carin ter večje število poslancev in drugih interesentov.

Anketi je predsedoval kot član upravnega odbora poslanec g. Vladimir Pušenjak, ki je po običajnem pozdravu vzel na kratko v pretnes novo carinsko tarifo ter omenjal glavne pobude, ki so vodile finančnega ministra pri sestavi te carinske tarife.

Največ materijala za to anketo je pripravil glavni tajnik saveza dr. Ljudevit Prohaska, ki je v svojem referatu izjavil, da sedanje stanje naše ga kmetijstva nikakor ne prenese niti protekcijskih niti zaščitnih carin za industrijo. Naše kmetijstvo je še omejeno na pridelovanje žita in živinorejo ter je navezano na izvoz. Toda naše žito na zunanjih tržiščih ne more vzdržati konkurence ameriškega žita, ker so stroški pridelovanja v Ameriki manjši kakor pri nas. Konkurenca na živinskih tržiščih je enako zelo velika; pa tudi s te strani pokazuje naše kmetijstvo gotovo nerentabilnost. S konkurenco se moramo boriti samo tako, ako kmetijstvu pomoremo, da producira s čim cenejšimi sredstvi. Nova carinska tarifa s podražitvijo kmetijskega orod-

ja, strojev in drugih potrebščin umičuje kmetijstvo.

Zadružne zveze v celi državi že nad 35 let omogočajo z zadružnimi nabavami cenejšo dobavo orodja in drugih potrebščin kmetovalcem, da bi tako ti mogli vzdrževati konkurenco v inozemstvu in zato je neobhodno potrebno, da se dovoli vsem onim zvezam, ki ne delajo za dobiček, uvoz kmetijskih strojev in potrebščin brez carine.

Predsednik «Agrarije» v Novem Sadu g. Čebular je navedel mnogo primerov, ki odločno govorijo proti novi carinski tarifi. Med drugim je omenil, da so cene umetnemu gnojilu poskočile takoj, ko je bila objavljena nova carinska tarifa. Tako se je v Bački podražil superfosfat od 75 na 115, a v Banatu na 120 Din za 100 kg. Naše tvornice niso v stanju, da proizvedejo zadostne količine, in bi jih carina zato ne smela šteti. Tvornica v Hrastniku, ki je prej pošiljala samo v Vojvodino okrog 100 vagonov, pošilja danes zaradi kartela le 20 vagonov superfosfata, dočim potrebuje Vojvodina okrog 2000 vagonov tega gnojila. Vse naše tvornice v državi pa ne producirajo letno več kakor 1000 vagonov. V celi naši kraljevini se rabi okrog 80 vagonov bakrene galice, a edina tvornica v Subotici «Zorka» producira le okrog 80 vagonov, katere šteti nova tarifa.

Končno je bila sprejeta resolucija, ki zahteva ukinitve vseh uvoznih carin za vse kmetijske potrebščine ter izvoznih carin za vse kmetijske produkte.

Madžari se pripravljajo

Služaj v Subotiču je zbudil v evropski politični javnosti splošno zanimanje za razmere na Madžarskem. V času, ko se vrše pogajanja za okrepitev evropskega mira, se Madžari trajo oborožujejo in napadajo častnike zavezniških držav, ki vrše svoje uradne dolžnosti. Se ni dolgo tega, ko se je ministrijski predsednik grof Bethlen v Zenevi rotli, da v madžarskem proračunu ni nobenih tajnih postavk za vojaške namene, in so mu zastopniki veseli verjeli. Zdal se jim menda odpro oči. Če namreč v madžarski administraciji ni nič tajnega, potem tudi ni pravega razloga, da bi uradniki branili kontrolni komisiji vpogled v njihove akte. Londonski in pariški politični krogi niso hoteli verjeti, da bi šlo hinavstvo madžarske vlade tako daleč, da bi v eni sapi prisegala in rotila zavezniške o lojalnem izpolnjevanju določil mirovne pogodbe, obenem pa izdala povelje za odpor in napad na zavezniško kontrolno komisijo. Niso hoteli verjeti, da si jim nudi vojaški strokovnjaki nebroj dokazov, da Madžarska skriva mobilizira.

Medzavezniška kontrolna komisija na Madžarskem je že opetovano naletela ne le na pasivno rezistenco, nego neposredno na odpor. Evropska javnost še ni pozabila, kako so množice s kamenjem napadle zavezniško komisijo v Kečkemetu. Demonstrante so vodili takrat preoblečeni madžarski častniki. Zavezniška kontrolna komisija je zavohala veliko skladišče orožja in zato so preoblečeni madžarski častniki nahujskali množico, naj jo napade. V Csegedu so zadrževali uradni organi kontrolno komisijo tako dolgo pred nekim poslopjem, da so odnesli skozi stranska vrata vse orožje. V Petikostli so oblastni nedavno zbornale prebivalstvo, da bi s kamenjem preprohilo kontrolno komisijo, ki je hotela odpreti skladišče orožja in vojaške opreme. V Subotiču so madžarski uradniki sami organizirali in vodili napad. Tu je šlo za važnejši material. V pisarnah so bili namreč skriti vojaški mobilizacijski in evidenčni dokumenti za ves okraj. Iz teh dokumentov bi bilo razvidno, kako daleč so že Madžari s svojimi tajnimi vojaškimi pripravami.

Madžarska ima za vojaške zadeve kar tri ministristva. Eno je oficijelno pod imenom ministristva brnveda. Drugo je tajno. Na videz se peča s socialnim skrbstvom, v resnici pa vodi točno evidenco o vseh bivših častnikih in vojakih. Socialna skrb je na Madžarskem sploh malenkostna, vendar pa ima to ministristvo celo legio uradnikov — večinoma bivših častnikov — poleg tega pa še posebne okrajne urade za socialno skrb, kjer je število uradnikov tudi izredno veliko. Ti uradi delujejo sporedno s samoupravnimi in komitatnimi uradi, kjer so uslužbenci zopet večinoma bivši častniki. Vsi ti uradi nadomestujejo ponekod vojaške evidenčne urade. Na Madžarskem imajo namreč pod roko splošno vojaško, odnosno obrambno dolžnost, da si je to po mirovni pogodbi izrecno prepovedano, Madžarska vežba novince kot pred vojno, vojaške vežbe so celo intenzivnejše, nego v drugih državah. S pomočjo terorja prišili oblastni novince, da podpisajo «prostovoljno prijavo», s katero se obvezujejo služiti pri vojakih 20 let, po vežbah dobe ti «prostovoljci» trajen dopust, na njihovo mesto pridejo drugi novinci. Tako ima Madžarska namesto armade dobrovoljcev, ki naj bi štela po določenih pogodbah 35.000 mož, v resnici neprimerno več aktivnega in rezervnega vojaštva, nego katerakoli druga država. Da bi pa novinci na «trajnem dopustu» ne pozabili, kar so se naučili pri vojakih, za to skrbi tretje, in sicer zonet tajno vojno ministristvo. To je oficijelno prosvetno ministristvo in ministristvo ver. Madžarska je namreč uvedla potom posebnega zakona splošno telovalno dolžnost za vse moške prebivalce in prosvetno ministristvo ima v ta namen velik uradniški aparat, ki je zopet po večini sestavljen iz bivših častnikov.

Tako torej vidimo, da Madžari še niso opustili svoje misli na revanžo. Sosednje države, zlasti pa Češkoslovaška in Jugoslavija, bi bile lahko že davno reducirale svojo armado in s tem tudi izdatke, če bi ne bilo neprestane nevarnosti od strani Madžarske. Radovedni smo, kako se konča slučaj v Subotiču in kaj nameravajo zavezniške države ukreniti, da prisilijo Madžarsko k lojalnemu izpolnjevanju določil trianonske mirovne pogodbe.

Smernice Painlevéjeve vlade

Pariz, 4. avgusta.

Ministrski predsednik Painlevé je imel večeraj važen politični govor, v katerem je razložil svoje politične smernice.

Predvsem je izjavil, da ne bi sprejel mesta ministristkega predsednika, ako ne bi bil vedel, da ga bo nadomestoval v zborničnem predsedstvu njegov prijatelj Herriot.

Nato je govoril o novem zlatega posloju. Ko bodo v oktobru znani uspehi posloja, se bo vlada ozirala na dolgoročne kredite francoskih finančnih organizacij. Izrazil je svoje prepričanje, da se bo Francija iz lastne moči rešila iz finančne krize.

O francoski zunanji politiki je izjavil: Dokler ni urejeno vprašanje državnih dolgov, ne more imeti Francija v notranji politiki svobodnega razvoja in dokler niso plačani medzavezniški dolgov, tudi na zunan ne more biti svobodni. Rešitev teh vprašanj v zadnjih mesecih vojne bi bila za Francijo lahka stvar, toda sedanji pogoji so zelo ne-hvaležni.

Najvažnejša točka v zunanji politiki je maroška afera, ki je v jeseni nepričakovano zavzela resen značaj. Vlada ni mogla čakati, ampak je morala hitro delati. Razumem skrb francoskih mater, toda mi moramo maroško fronto braniti, ali pa moramo zapustiti vso severno Afriko. V zadnjem slučaju bi morali storiti to pod sramotnimi pogoji. To bi pomenilo konec naših kolonij, konec naše gospodarske neodvisnosti, konec našega prestiža in konec francoskega vpliva na svetu. Ne poznam Francoza, ki bi zapovedal izpraznitev Maroka.

Končno je izrazil svoje upanje, da bo Francija v vsakem slučaju najkasneje v začetku oktobra rešena svojih afriških skrbí. Svoj govor je končal z zatrditvijo, da zasleduje njegova vlada samo vzpostavitev evropskega mira in pomirjenje v francoski notranji politiki.

Volitve v Palermu

Silka politične svobode v Italiji.

Rim, 3. avgusta.

Za večerajšnje upravne volitve v Palermu so razvili fašisti velikansko agitacijo. Vses fašistovski državni aparat je sodeloval v boju proti «bloku svobode». Fašistovski časopisje od milanske in rimske izdaje Mus solnitvega «Popolo d'Italia» do brezpomembnega lista krajevnega fašja je objubil Palermu vse mogoče in nemogoče dobrote, ako se pridruži toplot anopovskil organizacij. Te objube pa niso šle na naslov meščanov, ki so preprčani nasprotniki fašizma, temveč na naslov okolčanov, ki so vedno volili tako, kakor jih je kdo pridobil. Tudi pri zadnjih upravnih volitvah so okolčani zakrivil, da so morali liberalci deliti oblast s fašisti. Ker pa liberalci niso odobraval fašistovskih metod po Matteotijevem umoru, je Mussolini kratkoma razpustil občinski zastop.

Italijanska javnost je z veliko nestrpnostjo zasledovala vojni boj, kajti fašisti so se posluževali poleg starih in preizkušenih metod tudi novih, ki so bile v glavnem osredotočene proti bivšemu ministristkemu predsedniku Orlando in drugim kandidatom na listi «bloka svobode». Zlasti so očitali Orlando, da si je v času kobaridskega poraza «privojil» mesto ministristkega predsednika in da je kot kladni povzročitelj poraza imenoval celo komisijo za preiskavo vzrokov kobaridske katastrofe.

Kakor znano, so fašisti po nasilnem prevzemu državne oblasti prišli k odstopu vse nefašistovske občinske uprave. Storili so to deloma z nasilji, deloma pa z vladnim odkodom. V manjših krajih so se sicer vršile volitve s terorjem in so kratkoma lo prepredili nefašistom izvajanje njihove volilne pravice, drugod pa je vlada postavila komisarije, ki vsadajo že nad dve leti.

Volitve v Palermu naj bi bile prve, ki bi se vršile v znamenju kompaktnega protifašistovskega bloka. Mussolini je poslal tja tajnika Farinaccijskega, ki pa je napravil fašistov več škode nego koristi. Zato je moral priti za njim minister in fašistovski kandidat di Scalea, ki je popravil Farinaccijskevo zgovornost z novimi in še večjimi objubami. Celo poslanec Gray je moral jadrno zapustiti Tirolo in iti v Palermu, kjer je organiziral med okolčani v zadnjem trenutku denarno agitacijo.

Fašisti so doslegli, da so lastniki javnih lokalov odpovedali vse dvorane za volilne shode «bloka svobode». Orlando je moral govoriti v kinu, drugi pa na prostem, kjer so vzpirjali fašisti naročene izgrede. Vlada je nasprotovala opoziciji z zakasnelo izročitvijo potrdila njene liste ter ni hotela izdati njenim volilcem potrebnih izkaznic. Dale opeša vse to, je dala vlada sporočiti, da imajo volilci «bloka svobode» zajamčene vse ustavne pravice! Kakšno je bilo to jamstvo, dokazujejo dogodki pred volitvami — o katerih je «Jutro» že poročalo — in volitve same.

Na predvečer volitev je varnostna oblast prepovedala, oziroma razgnala shode opozicije, dočim so imeli fašisti nemoteno shod je sestanke. Tako so orožniki razgnali shod na trgu Ballaro z motivacijo, da so govrniki žalili — tajnika fašistovske stranke!

Ravno tako so razgnali drugi shod, ker je govrnik izjavil, da je vlada Benit Mussolinija negacija italijanske domovine!

Z ozirom na fašistovski teror je bilo pričakovati, da bo udeležba pri volitvah majhna. To bojazen sta izražala tudi palermanska lista «Giornale di Sicilia» in «Ora», ki sta v zadnjem času zavzela protifašistovsko stališče.

Po dosedanjih poročilih so vodili fašisti cele skupine okolčanov na volišča, dočim so zadrževali prihod mestnim nefašistovskim volilcem. Ponekod so postavili celo straže pred hišami, kjer bivajo Orlandoovi pristaši. Kljub temu pa se je posrečilo velikemu številu nefašistovskih volilcev v mestnem središču, da so glasovali za opozicijsko listo. Fašisti so razpolagali na dan volitev s šestimi milijoni list, a katerimi so pridobili okolčane na predmetnih voliščih. V mesto je prišlo mnogo fašistov v uniformi iz skoraj vseh večjih mest Italije.

Natančnejših poročil še ni mogoče dobiti, ker se vrši telefonska in brzojavna cenzura. Vsak pogovor, ki je vseboval resnico o dogodkih, je cenzura takoj prekinila. Opozicijski listi, ki so poročali podrobnosti, so bili takoj zaplenjeni. Vendar se je zvedelo, da je prišlo tekom volitev do številnih spopadov in da so fašisti metali celo bombe.

Danes je prispel sem g. Orlando, ki se je napram novinarjem izjavil rezervirano, vendar je v bistvu potrdil vse govorice o fašistovskih nasiljih. Izjavil je, da se veliko število volilcev ni udeležilo volitev radi fašistovskega terorja.

Po dosedaj došlih poročilih se je izmed 104.000 volilnih upravičencev udeležilo volitev le 34.000 t. j. 32,7 odst. vseh volilcev, kar dokazuje resničnost Orlandove izjave. Fašistovska lista je dobila blaj 15.000 glasov. Vsa poročila so seveda iz fašistovskih virov in bo treba počakati zanesljivih številk in zanesljivih podatkov.

Tako so doslegli fašisti «zmago» s podkupovanjem in s svojim tradicionalnim terorjem.

Iz demokratske stranke

Seja načelstva in izvrševalnega odbora SDS za ljubljansko oblast se vrši v soboto, dne 9. avgusta ob 20. v Ljubljani, v dvorani Kazina (I. nadstropje).

Tajništvo Samostojne demokratske stranke v Ljubljani naznanja svojim pristaešam, da se preseli z dne 5. avgusta 1925 iz sedanjih prostorov v Narodnem domu v Kazinsko poslopje II. nadstropje. Od 5. avgusta naprej posluje tajništvo za deželo v Kazini, istotako tudi Zveza kulturnih društev in Društvo za zgradbo društvenih domov.

Vse ostale organizacije, kakor tudi tajništvo za mesto Ljubljana ostanejo še nadalje v Narodnem domu.

Politične beležke

«Mladohrvatski pokret» se imenuje novo glasilo zagrebških Mladohrvatov, ki se na pisanju svojega glasila zdiio samo prekrščeni Hanaovci, dosedanj gardisti Radičevega republikanskega dostojanstva, odslej pa puntarji proti njemu samemu in poborniki za «tisooletni hrvatski cilj», za hrvatsko kraljestvo. Torej je republika doigrala tudi njih, doigral pa bo menda tudi njihov «mladohrvatski pokret», čim se porušijo subvencije separatističnih mecenov, ko nvidijo, da je škoda vsakega kraljaraja za otročje iluzije in konfuzije.

«Eksploatacija Slovenije po radičevcih». «Politika» poroča, da so radičevci predložili zahtevo, naj se v Zagrebu otvori podružnica državne hipotekarne banke, ki bi imela svoj delokrog v Hrvatski in Sloveniji. Radikali so to zahtevo baje že sprejeli. «Politika» pravi, da znašajo razni fond, ki bi prešli v to podružnico in ki so sedaj naloženi v zagrebških bankah. 480 milijonov dinarjev. Brez dvoma je, da bo nova vlada zahtevala, naj se v to podružnico Drž. hipotekarne banke, ki naj bi imela svoj delokrog tudi v Sloveniji, prenesejo tudi vsi javni fond in denarji, ki so pupilarno varno naloženi v slovenskih denarnih zavodih in ki služijo sedaj narodno-gospodarskim potrebam v Sloveniji. To naj bi bil oni novi sistem, ki ga hoče po «Jutarnjem listu» uvesti nova RR-vlada v Sloveniji in po katerem bi moralo narodno gospodarstvo v Sloveniji gravitirati v čifutski Zagreb. Odkupnina za sporačum med radičevci in radikalno stranjo naj bi tvorila Slovenija zato, ker se je odpovedal St. Radić svojim pretenzijam na pokrajine, v kateri prevladuje srbski živelj. Židovski Zagreb naj v bodoče razpolaga s slovenskimi javnimi fond in sirotiniskim denarjem. Pot do državnega in narodnega edinstva, ki jo hodi RR-vlada, je res originalna.

«Na Hrvatskem dobro, u Sloveniji još bolje». Zagrebška Tipografija je zadovoljna, da je ljubljansko novinstvo reagiralo na članek, ki je v nedeljo izšel v «Jutarnjem listu» pod gornjim naslovom in z radičevskim programom za Slovenijo. «Večer», popoldanski dvojček «Jutarnjega lista», objavlja posebno depešo iz Ljubljane, kjer navaia, da je karakteristika vseh članikov, ki so izšli v ljubljanskih novinah v odgovor na ekspektoracije «Jutarnjega lista»: soglasna žolčljivost in zaprepaščenje ter napad na Zagreb in Hrvate. Po vsem se vidi, da med dr. Žerjavom in dr. Korošcem ni razlike; ako je bilo razlike med liberalno-demokratskim in klerikalnim blokom, je ta razlika obstojala samo v borbi za oblast in za jasle. — Kolikor se to tiče nas, lahko mirno povemo: ako se more in sme zagrebški čifutski velekapital po svojih glaslih venomer identificirati z Zagrebom in hrvatskim — dobro! Za Hr-

vatsko namreč. Ali da je naše javno mnenje proti njemu soglasno odporno — još bolje za Slovenijo. Kar pa se tiče «oblasti in jasle», lahko zagrebškemu čifutstvu mirno ljubimo, da bo pri vseh svojih pretenzijah dobilo v Sloveniji vse razpoložljive jasle — za oves, če ga je potrebno. Ampak to bo tudi vse. In s tem končano.

«Povejte! V «Naši Straži» čitamo: «G. Spindler naj pove, koliko je SDS dobila za volitve, vzdrževanje strankinih pisarn in tajnikov, plačevanje predavateljev in dopisnikov «Jutra», za vzdrževanje «Jutra», «Tabora», financiranje demokratskih bank in posojilnic itd., potem bo vsakdo razumel, da se laži-demokrati niso smeli in mogli potegovati za koristi ljudstva.» Ugotavljamo, da ni niti g. Spindler niti kak drug pristaš SDS dolžan povedati, «koliko je dobila SDS», pač pa je dolžna storiti dr. Koroševa «Naša Straža», ako se hoče ubraniti imena klerikalnega revolveržurnala, glasila blagoslovljenih lažnikov in obrekovalcev. Naj pove to «Naša Straža» in prinese dokaz! Kolikor je nam znano, je skušala samo klerikalna stranka ko je bila v Davidovičevi vladi, živeti na račun državnih stroškov, in sicer s prodajo znanih tovornih listov, ki jih je izdal tedanji prometni minister Sušnik klerikalnim gospodarskim zavodom. O tem so bili doprinešeni jasni dokazi. Potrebno bi bilo, da jih navedi tudi dr. Koroševa «Naša Straža» za svoje trditve.

«Radičevci pred narodom». Vrlo je interesantno, kakor ugotavlja «Rieč», da radičevci po svojem vstopu v vlado ne prireajo več velikih manifestacijskih zborovanj kakor na primer lani pod Davidovičevio vlado. Stjepan Radić ni priredil še nobene skupščine, da bi svojim seljakom pojasnil vidovdansko metomorfozo HSS; zlobni jeziki trdijo, da mu je to zabranjeno s protokolom sporazuma. V ostalem se tudi minister Pavle Radić ne upa na zborovanja, pač pa so poslanci dobili nalog, da poskusijo sami požirati ogenj ter polagama dobavljati Stipi in Pavlu Radiću zaupnico. Oni zdaj prireajo tako imenovane «konference», kjer svojim zaupnikom med štirimi stenami poljubno lažejo in mažejo o sporazumu. Tako je v nedeljo bilo več konferenc: poslanca dr. Pernar in Karlo Kovačević sta «konferirala» v Djakovu, Bačmaga v Brodu, Kukej v Križevcih, Vinko Trnjar pa v Hrtkovcih, Vinici in Platičevem. Vsi zdaj sporočajo, da so delegati na teh konferencah odobrili Radićev preskok. To je lahkotno povedano in ne velja počenega groša. Pa naj Radičevi gospodje zopet priredijo javna zborovanja, da se tudi zdaj pokaže staro navdušenje za Stjepana in Pavla Radića in za njuno politiko, tedaj se bo dalo verjeti v čudeza, ampak tudi v tem primeru samo pod pogojem, da govrniki objavijo narodu vse točke sporazuma, brez demagoških primesi in zavilani... Dočim se Radičevi poslanci mužajo po svojih tajnstevnih konferencah, pričenjajo radičevski disidenti javno nastopajo pred narodom. Tako je poslanec Stjepan Uroić v nedeljo na sestanku srezke organizacije v Kutini vpričio režimskih poslancev Lakusa in Vojkovića pridobil zase zaupnico, Radiću pa figo. Zborovanje je bilo vrlo burno, a je bila naposled soglasno sprejeta resolucija, ki obsoja Radičeve aviatične skoke ter protestira, da bi se on še nadalje imenoval za voditelja hrvatskega naroda in seljaštva. Ako se torej medalja pogleda s te strani, se vidi, da situacija mirovotvornih režimovcev med narodom ni več rožnata. Radić bo prisiljen, da sam poleti med narod reševati pozicije, ali pa se bo njegova stavba začela hitreje rušiti. V vsakem slučaju utežno brige sedanjih vladinorcev postati že velike. Prvi pa se jih vsekakor želi ostreji minister Pavle Radić, ki se je nameraval v nedeljo udeležiti seljaškega zbora v Gornji Stubici. A se je menda zbal in ga ni bilo, nakar so se seljaki mirno razšli.

Danes in vsako sredo zvečer se vrši na vrtu hotela Štrukelj koncert.

Po svetu

«Francoski odgovor na nemško noto». Pariški listi poročajo, da je izmenjava misli med medzavezniškimi vladi o zadnji nemški garancijski noti že tako napredovala, da bo mogla Francija odgovoriti že v osmih ali desetih dneh.

«Holandska razorožitev». Nova holandska vlada je sklenila, da zniža proračun za vojsko in mornarico za 40 odst.

«Mednarodni socijalistični kongres. 17. t. m. se prične v Marseillu mednarodni socijalistični kongres, na katerem bodo govorili Artur Henderson o mednarodni socijalistični mirovni politiki, Buseton o delavskem boju proti vojnam, Luols di Brouckere o brezposelnosti, Tom Shaw o washingtonski konvenciji in osmurnem delavniku, Fritz Adler o organizaciji.

«Ženska volilna pravica v Grčiji». Grška vlada namerava izdati odredbo, po kateri bodo imele ženske, stare nad trideset let, volilno pravico pri občinskih volitvah.

«Rimska «Tribuna» v opoziciji». Rimski dnevnik «Tribuna», ki je veljal do sedaj kot filofašistovski list, je prišel v zadnjem času pisati v opozicijskem duhu. Na izjavo uradnega «Popolo d'Italia», ki zatrjuje, da je fašistovski režim mogoče spreminiti le poton nove revolucije, piše «Tribuna», da bo ostal italijanski liberalizem napram takim načelom strogo opozicijski. List se sklicuje pri tem na italijansko ustavo in na njene določbe.

Naši kraji in ljudje

Uspehi in izgledi Jadranske razstave

Split, 1. avgusta.

Jedva teden dni je minulo od otvoritve Jadranske železnice in Jadranske razstave v Splitu, pa že prihaja iz Dalmacije vest, da bo treba razstavo podaljšati — tako veliko zanimanje namreč vlada za to prireditelje. Že sedaj je ukupeno vse potrebno za odložitev pouka v Veliki realki, kjer se nahaja hrbenica cele razstave.

Na izrecno željo odbora Zagrebškega zbora se udeležijo Jadranske razstave tudi vselej v Zagrebu, kamor bo poslan zlasti propagandistični material o dalmatinski turisti in tiskem prometu vobče. Vinska razstava v Šibeniku pa se prenese deloma v Beograd, kjer bo gotovo dosegla tudi lep uspeh.

Te dni sta priletela v Split dva hidroplana iz Boke Kotorske, ki sta bila dolročena za sodelovanje na mornariških dnevnih dne 26. julija. Hidroplani sta se spustila pred očmi velikega števila občinstva v morje ter sta odletela zvečer naprej v severni smeri.

Prva nagrada na Jadranski razstavi je bila podeljena izdelovalcu sira E. Markovini. Odlikovanec je prejel zlato kolajno in častno diplomu. Druge nagrade se doslej še niso podelile.

Splitški »Putnik« namerava prirediti več izletov iz okolice v Split, da bo razstava dostopna tudi domačemu kmečkemu prebivalstvu. »Putnik«, kateremu stoji na čelu g. J. Čulić, se bavi še s koristno idejo, da priredi par izletov za tučce, ki si bodo ogledali splitsko okolico. Kašte, Trogir, Biševsko jamo, otok Hvar s Starim gradom, Korčulo in druge zanimive kraje.

Trg 9. novembra, na katerem stoji Maruličev spomenik, ima sedaj čisto drugačno podobo kot pred odkritjem. Na trgu okoli spomenika so si zopet porazdelile prostor branjevke. S tem se je izpolnila Meštrovičeva želja, da bodi Marko Marulić med narodom, kamor tudi spada.

Splitški kolodvor je pretesen za promet v novem obsegu, zato se gradi na Kopolicah, novi železniški postaji med Vranjem in Splitom velik kolodvor, kjer bo dovolj prostora za vse vlake, ki ne bodo mogli ostajati v Splitu. Jadranska železnica je torej dala Splitu nov zalet, katerega blagodejni vplivi se že sedaj kažejo.

Napredek našega prometa

Izjave prometnega ministra inženjerja Radojevića.

Po otvoritvi jadranske železnice v Splitu se je podal prometni minister Radojević na pot po Dalmaciji. Vozil se je na krovu ladje »Split«, katero mu je dala na razpolago direkcija »Jadranske Plovidbe«. Minister se je najdalje časa mudil na otoku Korčuli, kjer si je natančno ogledal ladjedelnico, ki se gradi, potem pa se je podal naprej v Ulčini, Boko kotorsko, Cavtat in od tam v Črno goru.

G. minister je na svojem potovanju pregledal tudi bosanske železnice ter je izrazil svoje zadovoljstvo nad vsem, kar je videl in slišal. Novinarjem, ki so ga prosili za razgovor, je dal naslednja pojasnila:

Vse, kar sem videl vzdolž Jadrana, je napravilo name najboljši vtis. Dela se vsepovsod, kjer je prej počivalo delo. Železnice in pristanišča se popravljajo. Za dela na Sušaku so odobreni trije milijoni Din, za dela v Šibeniku

7 milijonov Din, za dela v Splitu pa 10 milijonov. Gruž je deležen 8 milijonov podpore. Zelenika 2, Kotor 2, Cavtat in Ulčini pa po en milijon Din. Ta pristanišča se sedaj popravljajo in bodo kmalu v redu, ki si ga želimo čimprej.

Tudi stanje železnice je povsem zadovoljivo. Z otvoritvijo nove liške proge smo odprli važno prometno žilo, ki veže Hrvatsko in Zagreb preko Like in Krbove z Jadranom. To je naravnost žila-dovodnica našega gospodarstva. Morda se to na prvi pogled zdi nekoliko pretirano, vendar je v resnici tako in nič drugače. Glavna naloga te železnice je razbremenjevati prenatrpano luko na Sušaku in pomagati na noge Šibeniku.

Kar se tiče bosanskih železnice, treba naglasiti, da je ta del naše prometne mreže bolj preskrbljen z lokomotivami kakor z vagoni. Vendar je treba priznati, da ovira promet na teh železnicah v prvi vrsti neugoden teren, katerega moramo izboljšati. V par tednih prično nova dela za predor skozi planino Ivanj. Ta predor bo 3200 metrov dolg ter bo imel poleg ozkotirne tudi normalnotirno progo. Na ta način ne bo treba graditi novega tira, kadar pride do normalnotirne zveze med Beogradom in Sarajevom. Ta zveza je zaenkrat samo na papirju, toda poskrbeti bo treba, da se čimprej obistini.

Neurje, toča, potres

Silna nevihta, pomešana s točo, ki je razsajala v nedeljo zvečer po Sloveniji, je napravila povsod znatno škodo. Kakor posnemamo iz številnih naknadnih poročil, je zlasti po Stajerskem besnelo neurje z vso silo. Na več krajih je padala toča, ki je napravila ogromno škodo. Kolikor je mogoče dosedaj doznati, je največje trpela okolica Dobrne. V Vojniku je treščilo v neki škedenj, ki je pogorel do tal kljub marljivemu gašenju gasilcev. Nad Halozami je razsajala nevihta celo dopoldne, ob 4. popoldne pa je pričela padati toča, ki je uničila krasne gorice in sadonosnike. Ljudstvo je s solzami v očeh gledalo na tleh ležeče grozdje, slive, jabolka itd. Nad 40 let že ljudje ne pomnijo take toče. Toča je bila debelejša kakor jajca. Ljudje so pobirali posamezne komade, ki so se stajali potem šele čez eno uro. Najbolj prizadete so občine Sv. Elizabeta, Druškovec in Brezovec. Tudi v okolici Rožarske Slatine je padala, kakor smo že včeraj poročali, kot ptičje jajce debela toča, ki pa je k sreči kmalu ponehala in ni napravila posebne škode. V Celju je padala okrog 7. zvečer celo tri minute med silno ploho kakor lešnik debela toča, ki je vse pobelila. Nevihta je zajela vso Saleško dolino in še kraje višje gori. Trpela je zopet savinjska železnica tako, da je imel večerni vlak, ki prihaja nekoliko pred sedmimi v Celje, zamude celih 90 minut. Pri Hudi luknji se je namreč bil radi naliva utrgal plaz zemlje, ki je progo zasula in ustavila promet. Savinjska proga je potrebna na nekaterih mestih nujnega popravila in zavarovanja.

Iz Stajerske je nevihta prešla potem nad Hrvatsko Zagorje, kjer je razsajala celi dve uri. V Pregradu so bile vse ceste v trenutku pod vodo. Vmes je prestopila grmelo in treskalo. Nevihta je porušila mnogo hrbovitih drog. Oblaki so se raztrgali šele nad Zaporešcem.

V Kamniku so v ponedeljek ob 2.34 čutili skozi poldrugo uro po dve sekundi trajajoče potresne sunke, spremljane s podzemskim bobnjenjem. Val je prihajal

od jugozapada. Potreslaj je bil tako močan, da so se nekateri zbudili iz spanja in so pričeli psi lajati.

Slovenskim pravnikom!

Letošnja, obenem prva glavna skupščina kongresa pravnikov naše kraljevine se bo vršila v dnevi 18. do 31. septembra v Beogradu. Stalni odbor kongresa pravnikov je odločil, da se prve tri dni kongresa razpravljajo o naslednjih predmetih:

1.) »Ali in kako naj se uvede sodelovanje laičnega elementa v kazenskem pravosodstvu?« Referent dr. Boža Marković, vseučiliški profesor v Beogradu, koreferent dr. Metod Dolenc, vseučiliški profesor v Ljubljani in dr. Stanko Frank, vseučiliški profesor v Zagrebu.

2.) »Ali je v civilni pravdi dopustiti neomejeno dokaz s pričami?« Referent dr. Dragomir Arandjelović, vseučiliški profesor v Beogradu, koreferent dr. Srečko Zuglija, vseučiliški profesor v Zagrebu in dr. Vladimir Golia, deželni sodni svetnik v Ljubljani.

3.) »Rodbinske zadruge.« Referent dr. S. Tončič, svetnik banskega stola v Zagrebu, koreferent Mihailo Jovanović, predsednik kasacijskega sodišča v Beogradu in dr. Fran Goršič, oddejni načelnik v Ljubljani.

4.) »Ali je izenačiti dedne pravice moških in ženskih potomcev?« Referent dr. Stanko Lapajne, vseučiliški profesor v Ljubljani, koreferent se bosta imenovala pozneje.

Cetiri dni kongresa je namenjen za izlet v Arandjelovac (preko Mladenovca in povratke preko Valjeva).

Pripravljalni odbor bo ukrenil vse potrebno, da se dovolj udeležnikov kongresa čim večja ojašanja. Izposlovala se bo četrtna cena po železnici, za moške udeležence skupna prenočišča v Beogradu, po možnosti brezplačna.

Treba je, da so tudi slovenski pravniki na kongresu čim bolj zastopani in zato vabi odbor društva »Pravnika« vse, da se takoj prijavijo tajniku društva dr. Rudolfu Saljavcu, okrajnemu sodniku v Ljubljani. Prijavitelj se je do 20. avgusta in sicer pisмено. S prijavo je plačati obenem članarino za kongres, ki znaša za javne uradnike in vse pravne pripravnike 60 Din za vse ostale 120 Din. Kdor se namerava udeležiti kongresa s soprogom naj to tudi naznani, ravno tako, kdor želi stanovati v hotelu ali privatnem stanovanju.

Stalni odbor bo izposloval pri osrednji vladi, da se državnim uradnikom dnevi odsotnosti zaradi kongresa ne bodo všteli v pristojno jim odmor.

Kamniški okrajni cestni odbor

Kamnik, 4. avgusta.

Bralcem »Jutra« bo gotovo še v spominu, na kak sovsejstven način je hotel vplejati kamniški okr. cestni odbor 140 odst. naddoklado in s tem po ovinkih zvišati cestno doklado od prejšnjih 90 odst. na enkrat na 300 odst. Tudi bo že znano, da so se proti temu uprle skoro vse občine kamniškega okraja s pritožbo in protestom na velikega župana. Neznano pa bo gotovo veliki večini kamniškega okraja celo ozadje in vsi vzroki, zakaj je cestni odbor vse to tako naredil. V rešitvi gori omenjene pritožbe, ki jo je izdala te dni gradbena direkcija, leži velika obtožba in obsodba vsega gospodarstva našega okr. cestnega odbora. To obsodbo delovanja našega cestnega odbora vzamemo z zanimanjem na znanje.

Vprašujemo se samo, zakaj nadzorstvena oblast t. j. gradbena direkcija že prej ni poselja vmes in naredila red, če ji je bilo vse tako znano, kakor piše v svojem odloku. Zakaj je pustila tako gospodarstvo odbora, od katerega je vedela in morala vedeti, da gre na velikansko škodo davkoplačevalcev? Zakaj je molčala k samostalnemu zadovoljevanju? Ta dolg znaša po ugotovitvi gradbene direkcije z dne 31. XII. 1924. nad 680.000 Din. Kdo jih bo plačal? Seveda davkoplačevalci. In kaj ima okrajni cestni odbor pokazati kot protivednost tega ogromnega dolga? Katero večje delo je izvršil? Katera cesta v okraju ni taka, da je prava muka za vprežno živino in v prokljanje voznikov?

Seveda gospodje v okr. cestnem odboru so kakor senatorji v starem Rimu. Molče z modrimi obrazi in delajo dolge. Postavljajo jih pa oblast po svoji volji in izključno le iz vrst klerikalne stranke. Uradna ugotovitev njih nedolovanja se glasi: Cestnemu okrajnemu odboru kamniškemu v Štobu pri Domžalah.

Gradbena direkcija v Ljubljani je razveljavila sklep cestnega okrajnega odbora z dne 3. maja 1925, ki je z njim bilo ustanovljeno, da se naloži na vse neposredne davke, izvemši hišno najmarino, v območje cestnega okraja naddoklado 140 odst., ker je cestni okrajni odbor prekršil §§ 26/2, 30 in 34 cit. zakona o upravi okrajnega zaklada, odnosno o skrbi za smoteno obrestovanje in odplačevanje kakor tudi na jemanje posojil za potrebščine cestnega okraja.

Navedeni sklep se je moral razveljaviti dalje iz finančnih upravnih razlogov, ker ni proračun podprt z nikakršnim izkazom o dohodkih in izdatkih, niti z načrtom o kritju potrebštin ter o obrestovanju in odplačevanju obstoječih dolgov.

Vrhu teh nedostatkov je ta sklep tudi iz formalnih razlogov neveljaven, ker po 1. členu cestnega okrajnega odbora v javnem razglasu navedeni sklep ni bil izraz svobodne odločitve nego je bil primoran vsled odredbe gradbene direkcije v Ljubljani z dne 20. aprila 1925, št. 2092, pri čemur ugotavlja cestni okrajni odbor javno, da mu dolguje država do 500.000 Din zakonitih prispevkov.

Ker neodobren dodatni proračun ne more biti podlaga za pobiranje cestnih okrajnih doklad, se odreja obenem, da sklepa cestni okrajni odbor ponovno o tej zadevi v smislu zakonitih določb o upravljanju cestnega okrajnega zaklada.

Motivacija, s katero utemeljuje cestni okrajni odbor svoj sklep, izkrljiva na eni strani dejanske činjenice, na drugi strani pa vsebuje videz nasilja nad samoupravno korporacijo, ki je upravičena, držeč se zakonov sama zase in po svoji volji opravljati zakonito pripadajoče posle, kar je bilo povod težkim tožbam domala vseh občin v cestnem okraju zaradi navideznega kršenja zakona po državi in njenih organih.

Občinski svetnik, tihotapec

Ljubljana, 4. avgusta.

Naše obmejne oblasti so že dalje časa zasledovale neznane tihotape, ki so prepeljavali čez mejo srebro, vendar jim nikakor niso moglo do živega. Cariniki in finančni stražniki tudi niso znali, iz kakih elementov je sestavljena tihotapska družba, dasiravno so bili opozorjeni nanjo od ljudi onstran meje.

Strogi pažnji carinskih organov na se je končno vendarle posrečilo iztakniti glavo tihotapske družbe, in sicer v osebi strojevodje Čepelnika, bivšega komunističnega ljubljanskega občinskega svetnika. V ponedeljek ponoči je bila ljubljanska carinarnica zopet opozorjena, da se nahaja v vlaku, ki odhaja v Italijo, večja količina stopljenih srebrnih kron, prelitih v plošče. Vlak so seveda takoj preiskali, vendar pri potnikih niso našli ničesar.

Končno so prišli carinski organi tudi do stroja in ga preiskali prav temeljito. Preiskava je strojevodjo Čepelnika silno presenetila. V stroju so res našli skritega za 36 kg stopljenega srebra, ki je bilo namenjeno v Italijo. Srebro je bilo zvečda zaplenjeno, na stroj pa je moral stopiti drugi strojevodja, ki je odpeljal vlak naprej, kajti Čepelnik je moral k zaslišanju. Tekom zasliševanja je priznal, da bi moral iztihnati v Italijo še večjo količino srebra, skupno 60 kg, vendar ni hotel povedati, kje ima ostanek skrit. Pridrzan je bil zaenkrat v zaporu.

V objemu Krke

Tragična smrt dveh deklic.

Manajlovac, električna centrala na reki Krki v Dalmaciji, je ena izmed redkih električnih central v Dalmaciji. Zato pa je velika in popolnoma moderno urejena, tako da vzbuja ne samo občudovanje domačinov, temveč tudi tujcev. Manajlovac je mala hrbovska vasica, ki se nahaja na hribu nad reko Krko, dočim je centrala zgrajena ob pobočju leve strani hriba, tako da voda, ki prihaja skozi tunele, pada s hriba in se spušča v centralo z višine 75 m. Krasno je to prirodno bogastvo in se bo z otvoritvijo liško-dalmatinske železnice nedvomno še povečalo. Posetniki bodo namreč prihajali v vedno večjem številu občudovati to moč, ki proizvaja toliko električne sile in razsvetljuje razen bližnje tvornice tudi mesto Šibenik.

V netek je odšlo v Manajlovac več mladeničev in mladenk iz Promina na izlet. Po stari navadi so nesli s seboj tudi živež, da se po ogledu električne centrale zberejo skupaj in okrepčajo. V določenem času so bili v resnici že vsi zbrani. Manikali sta le dve deklici. Nič hudega sluteč, je mladina po obedu veselo prepevala in skakala. Ko na so le videli, da deklici ni od nikoder, so jih šli iskat. Ob Krki se jim je nudi strašen prizor. Oblike deklic so ležale ob vodi, o dekletih pa ni bilo ne duha ne sluha. Dva dijaka sta takoj skočila v Krko in plavala pod vodo. Že čez nekaj sekund sta se dvignila in sporečila, da sta v globini tihe, bistrice in bogate reke opazila dve devojki, ležeči med vrhami pod vodo v krčevitem objemu. Bili sta to Neda Anić in Milka Čorić, obe iz učenih šibeniških rodbin. Le z največjo težavo so potegnili njuni trupli na suho ter takoj obvestili o tragičnem dogodku starše. Kdo more opisati žalost in tugo roditeljev, ko so zvedeli za nesrečno usodo svojih hčerk.

Trgovina z dekleti v Zagrebu

Velik uspeh zagrebške policije. Vse zvodnice in pomagali pod ključem.

Nravstvena policija v Zagrebu, ki jo vodi oddejni svetnik Vasiljević, ima znamenoviti te dni velik uspeh. Po dolgoletnih opazovanjih tajnih organov oddeleka, ki so trajala več mesecev, je prišla policija na sled močno razviti in zelo razpredeni trgovini z dekleti. Centrala je bila v Zagrebu, podružnice pa po vseh večjih krajih naše države. Zanimivo je, kako je bila odkrita ta ostudna trgovina s človeškim blagom. V Zagrebu je izginilo več 15 do 17 letnih deklic, ki so jih kasneje izsledili v javni hiši v Novem Sadu. Oblasti so pričele svojo akcijo z nepričakovano aretacijo slučajno v Zagrebu mučičih se lastnikov javnih hiš v Novem Sadu in Somboru. Njihova aretacija je dovedla potem do odkritja cele tople. Le na ta način se je posrečilo spraviti pod ključ vse moške in ženske človeške hijene.

Kakor običajno v takih slučajih, je imela tolpa v Zagrebu in v nekaterih drugih mestih več zvodnic in pomagačev, ki so spravili lahkomišelnih deklet v oni položaj, iz katerega je še najboljši izhod v kako javno hišo. Ti pomagači so imeli zopet vrsto mladen-

čev, ki so imeli kot dozdevni zaljubljeni, ženi itd. nalogo, da so zapeljavali dekleta. Posel je šel sijajno izpod rok in denar je končno izvršil svoje rabelsko delo: žrtve so šle druga za drugo v javne hiše.

V nekaj mesecih je spjelja tolpa 27 deklic, večinoma 15 do 17 let starih in jih oddala v javne hiše v Novem Sadu, Subotici, Somboru, Karlovcu, Bje-louvaru, Koprivnici in Sarajevu. Ena sled je odpeljala celo v Carigrad, kjer sta bili dve zagrebški deklici istotako spravljene v javno hišo.

Skupno je bilo dosedaj že aretiranih, oziroma se še vrši proti njim preiskava glede skrivne, 40 oseb. Vsi bodo že tekom današnjega dne izročeni sodišču, razprava proti njim na se bo pričela najbrže že pričetkom prihodnjega tedna.

Usoda tajnih izseljencev v Ameriko

Radi razmeroma majhne kvote za italijanske izseljence v Zedinjene države, se skušajo Italijani vtihnati na odhajajoče prekomorske parnike in nadi, da jih ne opazijo in da se jim posreči izkrcanje na ameriških tleh.

Ko je nedavno odplul iz tržaške luke »Predsednik Wilson«, so našli med vožnjo po Jadranskem morju več tajnih izseljencev, ki so bili skriti med premogom. Ko je parnik pristal v napoljski luki, so jih izkrcali in izročili oblastim.

V južni Italiji obstoja organizacija agentov, ki obljublja kmetom protivostavno naseljenje v Zedinjenih državah ter izvajajo od ljudi večje denarne zneske. Ti agenti delajo sporazumno z brezvestnimi uslužbenci na parnikih, ki so navadno premogariji in nižje strojno osebje. Prevarane izseljence natovorijo večinoma v koše za premog in ostanejo potem zaprti v premogovnih skladiščih na ladjah. Ako se posreči, da pride ta ali oni v Ameriko, dobijo premogariji in njihovi pomagači visoko premijo.

Ko je »Wilson« zapustil napoljsko pristanišče, so pri ponovni preiskavi našli nove tajne izseljence, ki so jih izkrcali v Palermu. Tudi na vožnji med Palermom in Lizabono so našli te vrste izseljence, ki so morali zapustiti parnik v Lizaboni.

Ko je »Wilson« plul že na odprtem oceanu, so ladijski častniki slutili, da mora biti na parniku še kak tajni izseljenec. Pri prvi preiskavi niso našli nikogar. Spustili so policijskega psa, ki je obletel ves parnik, končno pa je izvolal v zelo majhnem prostoru tajne izseljence, ki so jih takoj aretirali in zaprli v posebne celice.

Ko se je »Wilson« kot običajno srečal s parnikom »Martha Washington«, so se izmenjala med obema poveljniki konvencionalna znamenja, nakar sta se oba parnika ustavila na odprtem oceanu. Vsi potniki so bili iznenadeni. Tajne izseljence so naložili na posebno ladjo in jih vkrcali na »Martha Washington«, ki jih je peljal nazaj v Napoli.

Uslužbenci, ki so sprejeli na parnik izseljence, so bili radi tega zelo slabe volje, kajti vedeli so, da so izgubili visoko premijo in da bodo odpuščeni. Pričeli so mrmljati in protestirati. Ladijski častniki so seveda zabranili vsako demonstracijo. Ko se je »Wilson« pri povratku iz Amerike ustavil v prvem italijanskem pristanišču, so brez nadaljnega postavlili na suho vse one, ki so bili prizadeti pri skrivanju izseljencev.

Sodišče

Š »Prosti ste«, tako je sklenil senat ljubljanskega 2. sodišča, ker se je uveril, da bržkone res ne veste, kaj ste vse rekli stražniku, s katerim ste prišli ponoči navskriž. Ugotovljeno je sicer po pričah, da ste ga prostaško zalili, vendar vam za enkrat verjamemo, da se tega niste zavedali. Napravili ste ta dan izpit in ste dober uspehi tudi verjetno pošteno zalili in izgubili ravnesje zavesti. Toda opozarjam Vas, da ostane ta slučaj v sodni zabeleži in če se podobno ponovi, Vas tudi izpit, odnosno zalivi po preštanih lptih ne bodo več obračunani radi prestopkov zakona, ki štiti naše javne uslužbence. To je bila za obtoženca, mladega fanta, res jako uvidena sodba in resen opomin, da tudi v preklepanju vesolja ne sme pozabljati, da se javnih organov, ki so v varnostni službi, ne sme napadati in zmerjati. In obtoženec je odšel zadovoljen z izidom iz sodne dvorane. Bili je na pragu prve javne kazni, sicer ne ravno sramotne, vendar kljub temu ne rodne in neizbrisljive v kazenskih zapisnikih in listinah naših javnih oblastim.

Š Pri Konjškem — gostilni na Poljanski cesti — je bilo pred kratkim ukradeno Alojziju Prošku kolo, vredno 1250 Din. Mož je že skoro obupal, da bo kolo še kdaj dobil, ko je nenadoma zvedel, da so prišli v Mostah Petra Štempharja iz Vogel pri Kranju, ker je prodal skoraj za smešno nizko ceno še dobro ohranjeno kolo. Fant je pravil kupcem, da je izgubil denar in da je prisiljen prodati kolo za vsako ceno, samo da se lahko vrne domov. Toda ljudje so po kličali stražnika, ki ga je odpeljal na stražnico, kjer so ugotovili tatvino. Fant je na sumu, da je ukradel še več koles, vendar mu tatvine tekom preiskave niso mogli dokazati. Obsojen je bil torej samo radi tega kolesa na 2 meseca težke ječe. Kolo so lastniku vrnili, prebrisanec pa je odšel v zapor.

Darujmo za sokolski Tabor!

BLITNI KINO

Matice

Telefon 124.

Predstave ob:

1/25., 1/28. in 9.

Umetniški orkester svira pri vseh predstavah.

Senzacionalna komedija nad komedijami polna smeha in ljubezni v 6 kolosalnih dejanjih

Dolarska princesa

v glavnih vlogah: Srčkana, vesela in temperamentna Lotte Loring in lepi Charles Willy-Kayser. Bombe smeha od začetka do konca. — Izvrstna naravna igra. — Imenitna režija. Razkošna oprema.

Kulturni pregled

Sarajevsko narodno gledališče v novi sezoni. Intendant Nar. gledališča v Sarajevu g. Branišlav Nušić je za prihodno gledališko sezono predvsem obnovil igralski zbor. Njegov gledališki program ima značaj kompromisa z blagajno. Sarajevčani bodo imeli v letu 1925-26 opereto in dramo in sicer je intendant direktno angažiral troji, o glasbenikov, da prirede za oder igr »On in njegova sestra«, dalje dramo Osmar na Dikičja »Zlatija« ter zgodovinsko sliko »Tomaida«. »Zlatija« je uglasbil B. Jungić, znan po svoji »Almasi«, ki je bila na sporedu lani, »Tomaida« pa g. Majecovski. Poleg teh originalnih stvari bodo na repertoarju opere: Baron Trenk, Gejša, Dolarska princeznja, Valčekov čar, Bajadera itd. Drama bo gojila v prvi vrsti domača dela ter lina pripravljene drame Nušića, Laze Kostića, Vojnovića, K. Trifkovića, Begovića, Ivakića, Jankovića in Križev.

Štípso gledališče na turneji po Južni Srbiji. Narodno gledališče v Štipu se je podalo na turnejo po Južni Srbiji ter poseti Prilep, Bitoli, Ohrid, Resan, Kričovo in Tetovo. Na programu ima: Smrt majke Jugovlčev, Kraljevo jesen, Polunorca in Snubitev.

Društvo za Srbsko gledališče v Novem Sadu odhaja na turnejo v Srem, Bačko in Banat ter bo igralo v Karlovcu, Kovilju, Titelu, Perlezu, Bečkereku, Novem Bečeju, Melencu, Kikindi, Senti, Starem Bečeju,

Srbobranu, Subotici in Somboru. Repertoar obsega naše najbolje nacionalne drame.

Mozartova hiša v Pragi, kjer je umetnik dovršil svojega »Don Juana« je prešla po smrti zadnje lastnice stavbe go Matilde Silvanse v last Mozarteuma v Salzburgu. »Prodana nevesta« v pariškem repertoarju. Francoska Komična Opera v Parizu je uvrstila v svoj letošnji jesenski repertoar Smetanovo »Prodano nevesto«. Listi priporočajo ob tej priložnosti, naj bi to ali ono gledališče uprizorilo še Dvočrakov »Rusalko«.

Plesalka Ida Rubinsteinova, rodem Rusinja, je pred kratkim dospela v Gardone kjer je posetila D' Annunzija radi vloge, katero bo igrala v njegovi dram »Sveti Sebastijan« na milanski Scali. Po milanskem gostovanju odide umetnica v Rim, kjer nastopi v gledališču Constanzi.

Opera »Carmen« pod vedrim nebom v Vidmu. Prošli teden v četrtek zvečer se je vršila na videmskem gradu pod vedrim nebom premijera Bizetove opere »Carmen«. Uspehi je bil vsestransko lep ter je po tej strani spominjal na lanskega »Mefistofela« in na »Aido«. Naslovno vlogo opere je pela pevka Zanetti, ki slovi za najboljšo Carmen v Italiji. Partija dona Josefa je bila poverjena tenoristu Chiariju. Orkester je sviral pod vodstvom kapelnika Fabbronija ter je štel 150 mož.

Gospodarstvo

Naš izvoz v juniju

Napredek izvoza po količini in zlati vrednosti.

Po statistiki Generalne direkcije carin je naša država v mesecu juniju t. l. izvozila 358.697 ton blaga v vrednosti 671.504.485 Din (59.159.221 Din v zlatu) napram 289.782 tonam v vrednosti 650.664.631 Din (43.411.503 Din v zlatu).

Glavni izvozni predmet je bila tudi v tem mesecu turščica, katere smo izvozili za 201,9 milijona Din; potem sledi (v milijonih Din): stavbari les 101,9, jaja 66,9, živa goveda 47,1, cement 15,1, hmelj 14,9, svince v ploščah 10,9, kože 10,6 in ostali predmeti. Stavbari les, ki ga gredo velike količine iz Slovenije, se je v juniju izvažal največ v Italijo ter nekaj v Madžarsko in Avstrijo. Drva so se izvažale največ v Italijo in v manjših količinah v Avstrijo. Izvoz jaja je v juniju napram maju precej padel. Največ se jih je izvozilo v Švico, potem v Avstrijo in Nemčijo. Za Slovenijo je tudi zanimivo, da je znašal izvoz hmelja za ta čas razmeroma 14,9 milijona Din. Izvoz hmelja po količini je znašal 194 ton napram 112 tonam v maju. Izvozilo se ga je v Češkoslovaško za 10,2, v Švico za 1,7 ter v Nemčijo za 1,7 milijona Din.

Skupen izvoz iz naše države v prvih šestih mesecih t. l. je znašal 2.145.337 ton v vrednosti 4.506,49 milijona Din. Vrednost izvoza v zlatih dinarjih je dosegla v prvi letošnji polovici 379.699.815 dinarjev napram 238.788.070 Din v enaki dobi lanskega leta. Po zlati vrednosti je torej izvoz napredoval za 31,5 odst.

Češkoslovaška trgovinska bilanca v prvi polovici t. l.

Pasivnost Jugoslavije napram Češkoslovaški se je zmanjšala.

Po češkoslovaških statističnih podatkih za prvo polovico 1925, je dosegel izvoz v Češkoslovaško vrednost 8045 milijonov Kč napram 7263 milijonov Kč v enakem času 1924., tako da znaša povpreček uvoza 782 milijonov Kč. Ker je izvoz v prvi polovici letošnjega leta znašal 8920 milijonov Kč, je bila češkoslovaška zunanja trgovina v tej dobi aktivna za 875 milijonov Kč napram aktivnosti 568 milijonov Kč v prvi polovici 1924., tako da se izkazuje napram lanskemu letu povpreček aktivnosti za 307 milijonov Kč.

Češkoslovaški uvoz v tem času izvira iz naslednjih držav (po vrednosti v milijonih Kč): Nemčija 3065, Avstrija 576, Zedinjene države 485, Italija 499, Poljska 440, Madžarska 369, Anglija 278, Francija 333, Nizozemska 162, Švica 156, Jugoslavska 225, Rumunija 182, Belgija 76, ostale države 1198. Napram lanskemu letu se je uvoz iz Nemčije povečal za 500 milijonov Kč in znaša 38 % celokupnega uvoza, torej več kakor tretjina vsega uvoza. Na drugem mestu se nahaja Avstrija, odkoder se je uvoz povečal samo za 6 milijonov Kč. Na tretjem mestu je Italija, katere uvoz v Češkoslovaško se je zmanjšal za preko 100 milijonov Kč. Močno se je povečal za 550 milijonov Kč in znaša goslovije; iz slednje se je uvozilo za 225 milijonov Kč blaga napram 150 milijonov Kč v enakem času prejšnjega leta. Povečanje uvoza je beležiti tudi iz Amerike, iz Madžarske, iz Anglije in iz Belgije. Padel pa je uvoz iz Nizozemske, Švice in Rumunije.

Razmerje uvoza in izvoza Češkoslovaške v prvi polovici t. l. in lani napram posameznim državam je naslednje (aktivnost +, pasivnost -):

	Prva polovica 1925.	1924
Nemčija	-1155	-1005
Avstrija	+949	+1086
Amerika	-117	-108
Italija	-38	-244
Poljska	-65	-28
Madžarska	+150	+185
Anglija	+479	+715
Francija	-210	-127
Nizozemska	-39	-46
Jugoslovija	+185	+246
Rumunija	+213	+158
Belgija	-38	-12
Ostale države	+463	-122

Znatno spremembo prikazuje promet z Italijo, napram kateri je bila Češkoslovaška lani pasivna za 244 milijonov Kč. Letos pa je še samo za 38 milijonov Kč. Nasprotno pa se je pasivnost napram Nemčiji povečala za 150 milijonov Kč in aktivnost napram Avstriji se je zmanjšala za 137 milijonov Kč, tako da je zabeležil promet samo s tema dvema deželama poslabšanje trgovinske bilance za 287 milijonov Kč. Neugodno se je razvijal promet tudi z Ameriko, s Poljsko, s Francijo in Belgijo. Znatno se je češkoslovaška trgovinska aktivnost zmanjšala tudi v prometu z Madžarsko (za 35 milijonov Kč) in pa z Jugoslovijo (za 61 milijonov Kč). Zboljšanje bilance beleži promet s Švico in z Nizozemsko ter posebno z ostalimi državami, pri katerih se je lanska pasivnost 122 milijonov Kč dvignila letos v aktivnost 463 milijonov Kč.

Glavni uvozni predmeti Češkoslovaške v prvi polovici t. l. so bili (po vrednosti v milijonih Kč): bombaž 1633, žito, slad, moka 1102, volna 856, živina 303, masti 275, svila 251, sadje, sočevje 228, mineralne vode 120. Napram lanskemu letu prikazuje največje povečanje uvoz žita in moka, ki se je povečal za 209 mi-

lijonov Kč. Tudi uvoz bombaža se je znatno povečal. Povpreček uvoza beležijo dalje sadje in sočevje ter svila. Močno je nazadovale uvoz masla (za 126 milijonov Kč). Nazadovale je dalje uvoz volne, živine in mineralij.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (4. avgusta.) Pšenica: baška, nova, za avgust 267,5; sremška, nova 255; skupni promet v pšenici 39 vagonov. Turščica: baška, 180; baška, za avgust 182,5; banatska 170; baška, ladja, za avgust 194; skupni promet v turščici 35 vagonov. Tendence nespremenjene.

Dunajski goveji sejem (3. avgusta.) Doga 2894 glav; od tega iz Jugoslavije 897. Cene so mestoma poskočile za 5 grošev pri kg, bikli in slaba živina pa so se pocenili za 5 grošev pri kg. Notirajo za kg žive teže: vola I. 1,65 — 1,80 (1,85 — 2,10), II. 1,40 do 1,60, III. 1,20 — 1,35, bikli 1,25 — 1,70 (1,75), krave 1,10 — 1,55 (1,65) in slaba živina 0,65 do 1,10 šilinga.

Dunajska borza za kmetijske produkte (3. avgusta.) Deževno vreme ovira spravljane žetve, zaradi česar so dovozi majhni, kar je povzročilo čvrstše razpoloženje. Nadaljnji razvoj tržišča je nejasen, ker se ne ve, koliko so neugodne vremenske prilike uplivalo na žetve. Kupci se nadalje vzdržujejo večjih nakupov. Notirajo za 100 kg v šilingih vključno blagovnoprometni davek brez carine: pšenica: domača 39—40, madžarska s Poljske 43 — 43,50; rž: domača 31,75 — 32,25; ječmen: domači 34; turščica: 31,50 — 32,50; oves: domači 38,50 — 39,50.

Nadaljni povisek hranilnih vlog pri regulativnih hranilnicah v Sloveniji. Po izkazu o stanju hranilnih vlog (po knjižicah in tekočih računih) pri regulativnih hranilnicah v Sloveniji so se v II. četrtletju 1925 vloge nadalje povečale. Stanje vlog v začetku II. četrtletja je znašalo 327.947.302,34 Din, vloge na hranilne knjižice so tekom II. četrtletja dosegle 43.228.609,47 Din, vloge v tekočih računih pa 27.734.734,24 Din skupno torej 398.910.646,05 Din. Dvigi so znašali tekom II. četrtletja 44.249.796,10 Din, tako da je znašalo stanje vlog koncem II. četrtletja 354.660.849,95 Din napram 327.947.302,34 Din v začetku četrtletja. Napredek znaša torej 26.713.547,61 Din. To stanje velja za 26 hranilnic v Sloveniji, od katerih beležijo povisek vse razen Občinske hranilnice v Kostanjevici, Okrajne hranilnice pri Sv. Leartu, Okrajne hranilnice v Ljutomeru in Hranilnice kmetičkih občin v Ljubljani, ki so izkazale majhen padec vlog.

Za razširjenje naših pristanišč. Prometni minister Radojevič je v pogledu ureditve pristanišč podal izjavo, ki vsebuje: »Obhodil sem vsa važnejša pristanišča našega Jadrana: Ucinj, Bar, Boko, Zeleniko, Cavtat, Dubrovnik in Gruž. Moje prepričanje je, da je treba čimprej razširiti mnoga pristanišča. In to se bo zgodilo, čimprej bo mogoče. Zlasti luko pri Gružu je treba takoj razširiti. Vse se bo napravilo, da se okrepijo naša prometna sredstva. Te dni se bo objavila licitacija za realizacijo projekta o razširitvi luke v Gružu, za kar je odobren kredit osm milijonov dinarjev. Potem pride na vrsto popravlilo luke v Cavtatu in Zeleniki kakor tudi licitacija za razširjenje luke v Ucinju.

Nova železniška tarifa. Po vestih iz Beograda bo stopila nova železniška tarifa v veljavo 15. septembra. Postavke bodo znatno nižnje.

Konkurenca italijanskega tekstilnega blaga češkoslovaškemu v Bosni. Češkoslovaški časopisje toži, da je bilo v zadnjem času češkoslovaško tekstilno blago izpodrinjeno v balkanskih deželah po italijanskem in angleškem. Po vestih iz Bosne in Hercegovine se tamojšnja potreba po tekstilih pokriva že s 75 odstotki iz italijanskim blagom. Predvsem kratkoročni kredit in majhen dobiček pri češkoslovaškem blagu tvorita oviro za uspešno konkurenco. Angleške tvornice dobavljajo svoje blago ceneje in dovoljujejo dolgoročne kredite.

Obrtniki in nova carinska tarifa. Beograjska Obrtna zbornica je imela konferenco o novi carinski tarifi in je sprejela naslednji sklep: V svrhu zaščite domače industrije so povišane postavke na izdelane predmete. Toda istotako so povišane tudi carine na polfabrikate in sirovine. Zaradi tega za našega obrtnika ne predstavlja to nikake koristi in mu inozemski proizvodi morejo še vedno opasno konkurirati. Sklenilo se je, da se čimprej zberejo podrobni podatki v vseh nedoslednostih carinske tarife, da se ukrepejo potrebni koraki za neobhodno spremembo.

Določitev naroka za prisilno poravnavo. V poravnalni zadevi Franca Paulinca, mesarja in gostilničarja v Škofji rži, se določa narok na 24. t. m. ob 9. pri okrajnem sodišču v Radečah.

Polom ameriške banke z večimi jugoslovenskimi vlogami. V Benwoodu je propadla banka, v kateri so znašale vloge jugoslovenskih izseljencev okrog 50.000 dolarjev. S tem so mnogi naši izseljenci izgubili vse prihranke.

Kritično stanje mlinske industrije. Kakor poročajo iz Zagreba, je eden največjih paromlinov v Osljeku že tri mesece brez dela in bo zaradi tega odpuštil večje število delavstva. Tudi v drugih mlinskih obratih vlada slaba zaposlenost.

Nova tvornica usnja. V Užici je več tamošnjih domačinov zgradilo tvornico za moderno predelavo kož. Glavni ustanovitelj podjetja je inženjer Rašković, ki je tudi največji delničar.

Paketi za Češkoslovaško. Finančno ministrstvo je dalo na vprašanje Generalne direkcije carin glede odposiljanja paketov v Češkoslovaško polajšilo, po katerim se morajo pošiljke, določene za Češkoslo-

vaško, sprejemati tudi brez uvozne dovolitve Češkoslovaške. Potrebno pa je pravočasno poskrbeti dovoljenje za blago, katerega uvoz v Češkoslovaško ni svoboden. To dovoljenje se mora pokazati v Češkoslovaški najkasneje ob priliki carinjenja, ker se sicer pošiljka vrne.

Dobave. Pri intendantskem skladišču v Ljubljani posluje posebna komisija, ki kučuje seno in slamo direktno od proizvajalcev. Potrebne se 350.000 kg sena in 16.000 kilogramov slame. — Komanda III. armijske oblasti v Skopju sprejema ponudbe za dobavo plait za pokrivanje vagonov. — Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 10. t. m. ponudbe glede dobave mesečnega lesa. — Dne 20. t. m. se bo v pisarni artiljerijske radionice v Ljubljani sklenila direktna pogodba za dobavo 120 komadov svetilk. — Vršile se bodo 26. t. m. naslednje ofertalne licitacije: pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave oklepa železa; pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave raznega materiala (krtače, kamena soda, platno, čunje, sukanec, smrkov papir, klet, terpentini itd.) pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave zakoval za kotle. — Predmetni oglasi so v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

Carina na uvoz žita v Italijo. V Italiji je ponovno uvedena carina na uvoz žita. Določene so naslednje postavke za 1 metrski stot v zlatih lirah: pšenica 7,50, rž 4,50, turščica 1,50, pšenična moka 11,50, ržena moka 6,50, ovsena moka 5, rdeča turščična moka 3,50, zdrob 18,50, pšenični rezanci 16, kruhi 16, oves 4 in otrobi 2 lir.

Ustanovitev mednarodnega lesnega kartela. Po časopisnih vestih poteka v Pragi se vršča pogajanja za ustanovitev mednarodnega lesnega kartela zelo povoljno in je v kratkem računati s stvaritvijo zveze. Najprej se bo ustanovila družba lesnih podjetij z delniško družbo 30 milijonov švicarskih frankov. Ustanovila bo družbo skupina pod vodstvom avstrijske lesne tvrdke bratje Rosenberg skupno z bančno tvrdko Bleichröder v Berlinu. Avstrijskim kreditnim zavodom za trgovino in obrt, Nemško bančno tvrdko I. H. Schroeder & Co. v Berlinu, Italijansko trgovinsko banko (Banca Commerciale Italiana) in švicarskim bančnim društvom. Sedež družbe bo Curih. Mednarodni lesni kartel bo reguliral cene kakor tudi posamezna področja za razpeševanje in bo podvezal valorizacije zalog. K sindikatu spadajo: Wiener Donauwerke, Češkoslovaška d. d. Union, Münchener Bauwerke, Ingodroo(?), rumunska tvrdka Silvea, berlinska Silvea in tvrdka bratje Rosenberg.

Borze

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupijski zaključki). Vrednote: 7% posojilo 75—80, Celjska posojilnica 201—201, (201), Ljubljanska kreditna 225—238, Merkantila 100—104, Slavenska 64—67, Kreditišni zavod 175—185, Strojne 100—129, Trbovlje 340—347, Vevče 100—109, Stavbna družba 165—180, 4% zastavni listi Kranjske dež., banke 20—0, 4% kom. zadolžnice Kranjske dež., banke 20—0. — Blago: les: bukovi parketi, 450 cm — 8 cm šir., od 20—30 cm dolž., I. in III. vrsta za vrsta, fco meja 28—0; skorete, 13 mm, I. in II. vrsta, paral., od 14 cm, fco meja 600—630; lipovi hlodi, od 30—100 debel., fco meja 560—0; bukova drva, 1 m dolž., fco naki, post., 5 vagonov 18,50—18,50 (18,50); poljski pridelki: pšenica: baška, par. Ljubljana 0—320, hrvaška, par. Ljubljana 0—270; turščica: slavenska, par. Škofja Loka, I vagon 220—225 (220); oves: slavski, par. Ljubljana 0—235 laneno seme, fco Ljubljana 450—500; krompir, fco štajerska postaja 0—57.

ZAGREB. Med bančnimi vrednotami beležijo večji promet delnice Jugo, ki so oslabile od 99 na 96. Istotako je nazadovale. Eskompta na 107. Tečaj Hipo se je okrepil na 62. Prašediona se je zaključila po 810 napram 815 včeraj. Od industrijskih papirjev je oslabil Nihag tekom sestanka na 38. Dubrovačka in Trbovlje beležita okrepitev. Volna škoda, promptna, se je trgovala po 290—293, za ultimo t. m. po 293. Za september se je ponujalo blago po 296. — Dinar je zjutraj v Curihu zabeležil neznamenit porast na 9,32 in pol, 9,30 včeraj. Kljub temu je bila v Zagrebu tendenca neznamenit krepkejša in so zaključili tečaj posameznih deviz zabeležili majhen skok. Poslovalo se je pod curiško pariteto na 9,30 in četrt v posameznih devizah tudi nižje. Blaga je bilo dovolj in je tudi Narodna banka nastopila kot kupec, kar je baš imelo čvrstše tendenco za posledico. Promet je bil precej živahen in je znašal skupno preko 12 milijonov Din. Notirale so devize: Dunaj 773—783, Berlin 1310—1320, Budimpešta 0,078—0,079, Italija izplačilo 201,02—203,42, London izplačilo 267,9—269,9, ček 268,1—270,1, Newyork ček 55,06—55,66, Praga 163,45—165,45, Švica 1073—1081, ček 1073—1081; valute: dolar 54,4—55, avstrijski šiling 770—780, Kč 162—164, frfr 255,5—260,5, mk 780—790, lire 201,8—204,2; efekti: bančni Trgo 10—10,75, Eskompta 107—108 Poljudelska 16—20, Kredita Zagreb 208—212, Hipo 61,5—62, Jugo 96,5—97, Ljubljanska kreditna 225—0, Obrtna 73—74, Prašediona 810—812, Slavenska 66—67; industrijski: Dubrovačka 550—570, Nihag 38—40, Slavski 140—145, Slavonija 45—46, Trbovlje 340—350, Vevče 100—0; državni: 7% posojilo 75, agrarne 44,5, Volna škoda 291—292, BEOGRAD. Tendence v devizah nespremenjene. Notirale so devize: Dunaj 782—783, Budimpešta 0,0779—0,0780, Bukarešta 28,5—29, Italija 202,45—202,75, London 269—269,2, Newyork 55,4—55,5, Pariz 262,5—263,5, Praga 164,25—164,5, Švica 1078—1079 CURIH. Beograd 9,30, Berlin 1,226, London 25,01, Pariz 24,40, Milan 18,80, Praga 15,25, Budimpešta 0,00725, Bukarešta 2,55,

Varšava 96,50, Dunaj 72,55, Sofija 3,75.

TRST. Elektri: obligacije Julijske Kraljevine 7225, Živnostenska 310, Assicurazioni Generali 8380, Rionione Adriatica A 3700, Rionione Adriatica B 3800, Cosulich 327,50, Dalmazija 270, Libera 515, Lloyd 1850, Ozeania 193, Triplicovich 440, Dalmazija cement 631, Split cement 462, Krka 410, Devize: Beograd 49,45 — 49,75, Dunaj 332 — 392, Praga 81 — 81,50, Newyork 27,30 — 27,40, Curih 530 — 535. Valute: dinarji 49,25 do 49,60, 20 zlatih frankov 106 — 110, zlata lira 528,27.

DUNAJ. Beograd 12,52 — 12,66, Berlin 168,78 — 169,38, Budimpešta 99,65 — 100,05 Bukarešta 3,685 — 3,705, London 34,46 do 34,56, Milan 25,90 — 26,02, Newyork 709,35 do 711,85, Pariz 33,61 — 33,77, Praga 21,02 do 21,10, Sofija 5,1235 — 5,1625, Varšava 133,75 — 134,25, Curih 137,73 — 138,23; dinarji 12,797 — 12,855.

PRAGA. Beograd 61,20, Berlin 804,50, Curih 656,50, Milan 123,125, Dunaj 475,50.

BERLIN. Beograd 7,60, Newyork 4,195, Milan 15,34, Praga 12,43, Curih 81,48.

LONDON. (Ob 11.15) Beograd 268, Newyork 485,75, Švica 25,01.

Sokol

Sokolsko društvo v Središču ob Dravi, priredil na Veliko gospojnico, 15. t. m. ob vsakem vremenu javen nastop svojega članstva in zatem veliko ljudsko tombolo s prekrasnim dobroti. Pri tej prireditvi, ki je pripravljena v velikem obsegu, sodelujejo celokupna Središča sokolska godba, Sokolski pevski in tamburaški zbor. Preskrbljeno je za prvovrstna okrepčila po zmernih cenah. Novost za podedelko prireditve je velik umetni ožehmet ob 9. zvečer, kakoršnega še naše občinstvo ni videlo. Zveze vlakov so zelo ugodne. Vabimo Sokole in prijatelje Sokolstva od blizu in daleč, da posetijo našo prireditev in nam pomorejo do čim večjega moralnega in gnetnega uspeha. — Zdravo! — Odbor. 1594

Vsa v Savinskem sokolskem okrožju včlanjena društva vabimo na I. glavno skupščino S. S. O., ki se vrši dne 9. avgusta ob 10. dopoldne v sejni sobi Sokolskega doma v Škofljanu z že v okrožnici razpisanim dnevnim redom. Pol ure pred skupščino se vrši seja načelstva S. S. O. Bratje okrožni funkcionarji sestavite polletna poročila istotako bratje društveni načelniki: duplikate pošljite br. okrožnemu tajniku najkasneje do 7. t. m., da zamore sestaviti skupno poročilo.

Prihod ameriških Sokolov v Jugoslavijo. V tekočem tednu — najbrž v četrtek ali petek pride večje število ameriških Sokolov v svojo staro domovino, da posetijo svoje znance in prijatelje in da se udeležijo zleta hrvatskih Sokolov v Zagrebu, ki se vrši dne 15. avgusta tekočega leta. Ti ameriški Sokoli tvorijo v Chicagu Jugoslovensko sokolsko župo, v kateri je včlanjenih 6 hrvatskih, 1 slovensko in 1 jugoslovensko sokolsko društvo, iz česar je razvidno, da je župa sestavljena iz najrazličnejših društev. Starešinstvo JSS pozdravlja ameriške Sokole kot drage goste na ljubljanskem glavnem kolodvoru, Zagrebška župa, včlanjena v JSS, jih pozdravlja v Sevnici, kjer stopijo ameriški Sokoli na teritorij zagrebske župe. — Kakor poročajo hrvaški listi, sprejme deputacija Hrvatskega sokolskega saveza s svojo fanfaro ameriške Sokole že na Jesenicah.

Sport

Sestava reprezentančnega moštva LNP.

16. t. m. se prične letošnje tekmovalje podsaveznih reprezentančnih moštev za kraljev pokal. Vsi podsavezi se zavedajo velike važnosti teh tekem in store vse, da bi čim častnejše izšli iz tekmovalja. Povsod se pripravljajo izbirni treningi in poskus ne tekme, listi in javnost vohče se povsod živo zanimajo za sestavo vsaj svojega reprezentančnega moštva in za izgled posameznih podsavezov.

Edini podsavez, ki dela izjemo, je ljubljanski LNP. V tem za prestrži našega sporta tako važnem vprašanju doslej ni razvil potrebne delavnosti in iniciativnosti. Tudi klubi, katerih igrači prihajajo v poštev za sestavo reprezentančnega moštva, doslej niso storili svoje dolžnosti. Brez ozira na občutljivost naših sportnih krogov moramo to v interesu stvari končno javno poboti. Sportna javnost, ki se zgraža nad dosedanjjo nedelavnostjo in brezbriznostjo odgovornih faktorjev, apelira potom nas na vse prizadete sportne organizacije, to je najprej LNP in za tem naši igrači in klubi, da se ob 12. uri popravi, kar se še popraviti da...

Kapetan LNP, je sklical doslej par trenin gov, ki pa v nobenem pogledu niso dosegli svojega namena. Pozvani igrači so deloma niso odzvali, trening ostalih pa je bil v prvi vrsti premalo intenziven, nesmoten in žal marsikje tudi premalo resen.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 4. avgusta 1925.

Ljubljana, 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblakost 0—10	Padavine mm
Ljubljana . . .	7.	766,0	11,2	brezv.	jas.	
Ljubljana . . .	14.	762,8	24,7	jug. zap.	del. obl.	
Ljubljana . . .	21.	769,7	19,6			
Zagreb . . .	7.	764,3	18,0	zap.	jas.	
Beograd . . .	7.	763,3	19,0			
Dunaj . . .	7.					
Praga . . .	7.	761,8	13,0	jug. zap.	jas.	
Inomost . . .	7.					5,0

Solnce vzhaja ob 4:48, zahaja ob 19:24, luna vzhaja ob 19:35, zahaja ob 4:24. Barometer nižji, temperatura višja.

Dunajska vremenska napoved za sredo: Pretežno jasno, proti večeru motno oblačno, naraščanje temperature.

Jasno je, da Ljubljana v teh prilikah na more računati na časten nastop v I. kolu pokalnih tekem dne 16. t. m., v katerih dobi za nasprotnika zagrebsko reprezentanco, sedanjega posestnika kraljevega pokala. Lani je na zagrebskih tleh istemu protivniku podlegla s častnim rezultatom 2 : 3, ki ga je moral izbojevati Zagreb šele v poslednjem. Kakšen bo izid letos?

Za danes je odredil podsavezni kapetan tekmo podsaveznega moštva z ojačenim Jadranom. V potek je protivnik moštva ojačeni Hermes. Podsavezni tim tvori večinoma I. moštvo Ilirije. Obsotnega Beltrama zamenja danes Baumgartner (S. K. Ptuj), eden redkih izvenljubljanskih igralcev, ki prihaja resno v kombinacijo, v centru na padalne vrste je dozdnevno definitivno postavljen Pleš I. (Hermes), kot 'levo krilo prihaja v kombinaciji Uršič (Hermes), kot desni half poleg Zupančiča IV. Tavčar.

V nedeljo potrebuje moštvo na vsak način težje regularne tekme. Odločitev podsaveza, da se odigra medmestna tekma Ljubljana : Maribor, se zdi popolnoma na mestu, ker se nudi kapetanu podsaveza na ta način najboljša priložnost spoznati in mariborske reprezentante ter pritegniti po možnosti ojačenja tudi iz njihovih vrst.

Upati hočemo, da bo v predstojajočih tednih in tekmah vsestransko zavladala smotrenost in delavnost in da naš apel na sportno zavednost naših igralcev in klubov ne ostane brezuspešen.

Službene objave LHP. (Iz seje dne 30. VII. 1925.) Opozarjajo se vsi klubi, člani JHS-a, da jim je glasom pravil zabranjeno tekmovalje s klubi, ki niso člani JHS-a. Klube pa, ki niso člani se v njih lastnem interesu opozarja, da priljavijo čimprej vstop v JHS. G. podsaveznim sodnikom se naroča, da se v najkrajšem času sestanejo v svrhu konstituiranja sodniškega zbora. Tozadavne informacije je dobiti pri tehni. referentu g. Baltesarju. — Tajnica.

LNP. (službeno). Danes, v sredo, ob 20. v restavraciji »Zvezda« seja u. o. G. odborniki se pozivljajo, da si iste vsled nedeljske kl. skupščine in ostalih nujnih zadev gotovo udeležijo. — Tajnik I.

A. S. K. Primorje, kolesarska sekcija. Danes v sredo ob 20. se vrši v restavraciji Zvezda važen sestanek vseh članov sekcije. Na dnevnem redu pogovor o zvezdni dirki v Celju in intenciji, kol. dirki. Udeležba vseh dolžnost! — Načelnik.

Juniorske tekme za pokal S. K. Ilirije. Danes ob 20. seja medklubskega odbora v lokalu Sportne zveze. — Predsednik.

Markoni o kratkih valovih

Markoni je objavil v neki francoski reviji zanimiv spis o svojem preučevanju davnajših kratkih valov. Markoni je uporabljal kratkih valov. Markoni pravi:

Prve mesece svetovne vojne sem se preučeval, da hodimo po napačni poti, ako poskušamo pozornost edinega dolgim valovom. Zato sem se odločil za sistematično preučevanje kratkih valov in pripravil, ki bi omogočile razširjati te valove le v gotovo smer. Moji prvi poskusi l. 1916 v Genovi in pozneje v Livornu so mi pokazali, da je s primernimi zgrajenimi reflektorji mogoče kratke valove prav uspešno usmeriti. In tako sem se spet, ki so bili takrat običajni, dosegel razdaljo 11 km. Poskusi, ki jih je izvršil moj sodruženik M. G. S. Franklin med Carmaronom in Hendonom pri Londonu, so pokazali, da se lahko razdalja na približno 18 km; posredila je nam je tudi brezžična telefonska zveza na sicer le s 700 w. (1 k s.) oddajne energije.

Izid teh poskusov nam je pokazal, da je bila z uporabo reflektorjev na obeh straneh, z reflektorjem na oddajni strani, ki valove združijo in jih viže proti sprejemni postaji, in z reflektorjem na sprejemni strani, ki te valove zbira na sprejemno anteno, sprejeta energija 200krat večja kot brez uporabe reflektorjev.

Vsled uspeha prvih poskusov sem izvedel med malo poskusno postajo v Poldhu (Cornwallis) na Angleškem in mojo jahto »Eletra« celo vrsto nadaljnjih poskusov. Jahta se je izkazala posebno primerna, ker mi je bilo mogoče poljubno izpreminjati razdaljo med oddajno in sprejemno postajo.

Do sedaj je bila večina tehnikov splošno mnenja, da je dalekosežnost kratkih valov splošno slabša, ter zlasti podnevi silno manjša, in da je ponoči mnogo večja, za česar niso zaupali v njeno sposobnost za razširjiv promet. Bili so mnenja, da masivnost

goratih kontinentov, močno omejuje dalekosežnost oddajne postaje. Toda moji poskusi, izvršeni v glavnem na valovih 100 m in z oddajno postajo približno 12 kw (16 k s.), so razdrli pretežen del teh domnevanj in teorij.

Gotovo je, da imajo kratki valovi take dolžine, kot sem jih izbral za svoje poskuse, podnevi mnogo manjšo dalekosežnost kot ponoči. To dejstvo sem prvkrat opazoval sam februarja l. 1922, ko sem na drugi strani tudi odkril, da se več tisoč metrov dolgi valovi razširjajo podnevi in ponoči približno enako daleč, kar je bil eden glavnih vzrokov, da se je razvila za promet na velike razdalje uporaba dolgih valov.

Leta 1924 sem tekom poskusov na »L. Eletra« ugotovil, da so bili kratki valovi tudi tekom dneva sprejemljivi z znatno jakostjo, da je bila njih dalekosežnost ponoči neprimerno večja kot kdaj drugače in da veliki deli goratih ali ravninskih kontinentov ne predstavljajo resne ovire razširjanju kratkih valov, kakor sem že prej domneval. Odkril sem tudi veliko zanimivost, da beseda »dnevna dalekosežnost« ni popolnoma točen izraz, kajti jakost sprejetih znakov se izpreminja natančno in pravilno s povprečno višino sonca nad ozemljem, ki leži med obdružicami postajama. To bi se reklo z drugimi besedami, da je odvisna dnevna dalekosežnost postaje od določene ure dneva.

Ko smo na potu iz Falmoutha dosegli Seviljo n se usidrali v Yuadaguiru, kjer je bil vsled visokih in z drevjem obrastlih bregov jako neugoden kraj za sprejemanje, smo ugotovili, da so bili ponoči sprejeti brzojavni znaki skoro tako jaki kot v pristanišču Falmouthu, ki leži 20 km od oddajne postaje v Poldhu. Teh 500 km goratega sveta Španije med našo oddajno in sprejemno postajo ni torej bila nobena ovira kratkim valovom. Ko smo v Casablanci dosegli maršsko obalo, sem odposlal potrebna navodila za pripravo reflektorjev. Pluli smo mimo Madeire in kmalu dospeli na Kapverske otoke. In tu, 2230 morskih milj daleč od oddajne postaje, smo ugotovili, da sprejemamo ponoči s toliko jakostjo, da je bilo skoro vedno mogoče izhajati brez ojačevalne in sprejemati tudi brez antene. Zares, signali so bili tako izredno jaki, da nismo nikoli ugotovili niti najmanjšega atmosferskega motenja. Jakost, s katero so oddajali na Poldhu, je bila približno 12 kw. Reflektor je tako dobro koncentriral energijo v smeri proti Kapverdskim otokom, da bi bilo treba za enako jako sprejemanje brez reflektorjev na oddajni strani v Poldhu oddajati z 120 kw.

Ko sem bil nenadoma prisiljen vrniti se na Angleško, sem ukazal postopoma zmanjševati oddajno energijo in sem ugotovil, da je bila jakost sprejemanja pri samo 1 kw oddajne energije več kot zadostna za nezaljen nočni promet na to razdaljo.

Nemška radiofonska oddajna postaja v Vratislavi, ki je dosegla oddajala z 1.5 kw, bo povečala oddajno energijo na 10 kw.

Največja radiofonska oddajna postaja v Angliji. Ob ogromni udeležbi občinstva je bila v ponedeljek sirovevno otvorjena največja angleška radiofonska oddajna postaja v Darentyju. Preditali so otvoritveni govor ministrskega predsednika Baldwin, ki se ni mogel otvoritve osebno udeležiti. Postaja Darenty leži na nekem gričku s 200 m nadmorske višine. Ontenski stolpi so visoki po 152 m, tako da je devantriska antena najvišje ležeča antena na Angleškem. Sprejemati jo bo mogoče v oddaljenosti do 200 km s kristalnim detektorjem in jo bo v tem območju lahko poslušalo 7 milijonov ljudi.

Postaja v Bruslju. Večina radiofonskih oddajnih postaj v evropskih prestolnicah tma to smolo, da jih v lastnih državah slabo sprejemajo. Tudi Belgiji se pritožujejo, da postaje v Bruxellesu na severu sploh ni mogoče sprejemati. Sedaj jo bodo premestili v Anverzo in zgradili v Bruslju le vmesno oddajno postajo.

Ročni zemljevid Ljubljanskega okrožja

L. Kamniške planine. — Gorenjska ravnina. — Ljubljansko polje. — Rislav Slavo Dimnik. 1925. Založilo društvo »Učiteljski konvikt« v Ljubljani. Litografija in tisk: Mariborska tiskarna d. d. Osloboj 1 : 150.000.

Kartografija se je po osvobojenju pri nas silno razvila. Osvoboditev od nemškega književnega in prosvetnega jeroštva, nacionaliziranje osnovnega in srednjega šolstva po vseh svobodnih tleh Slovenije, vse to je povzročilo potrebo po zemljevidih v domačem jeziku.

Ali tehniške pripravljenosti za kartografsko delo je pri nas popolnoma manjka. Ni bilo ne strokovnjakov, ki bi se bili že izveščali s sestavljanjem in risanjem zemljevidov, niti tiskarn, ki bi imele za tiskanje kart potrebno opremo. Obstajala je samo potreba po zemljevidih. Razumljivo je tedaj, da so kazale vse naše prve karte, ki so bile proizvod domačega dela, na sebi znake začetniškega posla, tako da se jim je videlo, kako se avtorji in tehniški delavci takorekó šele učijo med delom.

S posebnim veseljem moramo naglasiti, da je priložna karta Slavija Dimnika že

daleč preko tega začetniškega stadija. To je že karta, ki je avtorju v čast in v pobudo, da nadaljuje z delom tako vneto, vestno in uspešno, kakor ga vidimo na tem zadnjem delu, ki pomeni veličinski napredek od prvih kart iz mariborske oblasti do te poslednje.

Karta Kamniških planin se odlikuje po živi plastičnosti, ki predstavlja naravnost v reliefni preglednosti ne le glavne, marveč tudi manjše stranske grebene. Služiti bo mogla tudi turistom, osebno dobro pa bo pomagala za orientacijo na večje razdalje na višjih razglednih točkah. Pohvalno je, da je avtor vzel v karto mnogo krajev, tudi manjših, saj tudi sedaj zemljevid še davno ni preobložen z imeni. Vestno in točno so vrčene tudi nove državne meje, kakor tudi meja med mariborsko in ljubljansko oblastjo z upravnimi spremembami okrog Motnika in Trojane.

Gospodu Slaviju Dimniku moramo samo čestitati k tako hitremu napredku in k izrazitemu uspehu, ki ga je dosegel z najnovejšim zemljevidom. Naj mu bo ta uspeh le pobuda, da sledijo tej karti čim prej še druge.

Dopisi

ŠMARJE PRI LJUBLJANI. Za nedeljo napovedana veličanska orlovska prireditev je izpadla zelo klavirno. Sprejema pri jutranjih vlakih se je udeležilo razen malega števila Orlov in Orlic, le okoli 10 Marjinskih devic. Po vlakih je bilo v sprevedu 15 Orlov, 22 Orlic, 12 moške in 4 ženske dece, par narodnih noš in okoli 10 žensk. Tudi tabora na Magdalenski gori se je udeležilo le malo ljudi istotako tudi popoldanske veselice, ki je končala ob 7. uri zvečer. Naše ljudstvo se je spametovno in zato niti agitacija s prižnice ni pripomogla do večje udeležbe. Nekaj pa bi svetovali šmarskim Orlov in Orlicam. Če bi hočete javno nastopati, naučite se vsaj korakanja in najnavadnejših obratov, kajti to, kar ste uganjali na postaji pri sprejemu, je pač pod vsako kritiko in žali oko. Tudi za kmetsko ljudstvo to ni!

ŠMARTNO PRI LJUBLJANI. Naš g. dekan je uveljavil v cerkvi nove metode. Med službo božjo patrolirajo kot detektiv okrog cerkve in nadleguje ter priganja v cerkev. V nedeljo se je med mašo razjezil nad dekletom, ki je stala pri kropilniku. Marljivo devico je prežrl, druga mu je ušla, tretja, ki ni poznala tukašnji metod pa je postala njegova žrtev. Dvignil je svojo blagoslovno roko ter s knjigo udaril dekleta po

glavi. Nad dejanjem škofovega eksponenta se je vse zgražalo. — V nedeljo dne 9. avgusta se vrši na trgu pred cerkvijo velika tombola v korist zgradbi sokolskega doma v Šmartnem. Krasnih dobrih, sobna oprava, plug itd., vse za majhen denar. Kdor hoče biti srečen, naj pride v nedeljo v Šmartno. Prihite vsi prijatelji Sokola, da položimo čimprej temeljni kamen za zgradbo nacionalne misli v Šmartnem!

MARIJA GRADEC PRI LAŠKEM. Ose hrastni glavni vojskovodja klerikalcev, se ne upa več med ljudstvo z agitacijo. Ljudstvo je pač ozlovoljeno, ker atek še ni izpolnil nobene obljube. Za časa skupščinskih volitev je sicer veliko obetal, toda poslanci katere je tako primorčal, hodijo v Beograd samo kimat. Za ljudstvo ne store ničesar. Ata hrastnik naj vendar enkrat uvidi, da smo tudi pri nas zavedni ljudje, ki bomo v kratkem napravili temeljit obračun s klerikalnimi demagogi.

MULJAVI. Prostovoljno gasilno društvo na Muljavi priredi dne 23. avgusta svojo prvo veselico na prostem. Čisti dobček je namenjen za napravo brzgalice. Za plačilo in jedla bo preskrbljeno, ne bo pa manjkalo tudi plesa in druge proste zabave. Na sporedu je tudi srečolov. Vsi uljudno vabljeni! Na pomoč! Odbor.

ST. ILJ PRI VELENJU. Niso še minuli trije meseci, odkar smo imeli dvodnevni kmetski tečaj, ki ga je priredila kmetska družina in že smo imeli zopet 10-tedenski gospodinski tečaj, za katerega si je pri dobil največje zasluge šolski upravitelj g. Stanko Gradšnik. Tečaj je prišel 7. maja in končal 16. julija. Obiskovalo ga je 16 deklet, vodila ga je ga. Olga Sittig, pomagala pa ji je gđ. Mira Trstenjakova. Dekleta so se učila kuhanja, šivanja in drugih predmetov. Razen gospe voditeljice in gđ. pomočnice so še predavali g. Zupanc o mlekarstvu in živinoreji, dr. Žižek o zdravstvu g. Vardjan o vrtnarstvu, sadjarstvu in cvetličarstvu. Dne 12. julija je bila sklepna prireditev z igro, razstava ženskih ročnih del, sadnih, mlekarških in kuhinjskih izdelkov gojenk in s pogostitvijo povabljenih gostov. Kakor se čuje, bo prihodnji tečaj v St. Andražu.

KNJIGE leposlovne in znanstvene v vseh jezikih kupuje po primernih cenah Ljudska knjižnica v Mariboru, Narodni dom.

Izdajatelj in lastnik: Konzorcij »Jutra«
Odgovorni urednik: Andrej Ražem
Tisk »Narodne tiskarne« v Ljubljani

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Zenitve, dopisovanje ter oglaš strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.—
Najmanjši znesek Din 10.—

Obri
Slike za legitimacije
delujoče najhitreje fotograf
Bepi Ribšček Ljub.
Rana, Valvatorjev trg 108

Švabe
(dobe)
Členec za lesno trg.
se sprejme. — Naslov pove upr.
»Jutra«. 18238

Trgovski pomočnik
se sprejme, ki je dobro verski
in sprejme takoj na delu.
Plača in stanovanje v hiši.
Plača po dogovoru. — Po-
močnik pod značko »Pomočnik
1833« na upr. »Jutra«. 18227

Mlaše dekle
ki na kuhinji, se 1838
prosi odel plači. Naslov v
upr. »Jutra«. 18215

Kuharica
samostojna in gospodinjica
se sprejme s 15. av-
gustom. — Pomočnik na na-
slav: Posestvo Impolca,
Rana Sovarica, Dolensko.
18203

Učenka
in trgovino z meš. blagom
in gospodinjico se sprejme. —
Naslov 15-17 let. Brana in
stanovanje v hiši. Pomočnik
na upr. »Jutra« pod šifro
»Učenka in trgovina«. 18211

Kuharica
dobro plačana, ki se ne
boji dela in udana ter zna
kuhati tudi boljše hrano
za možganske roditelje, se
takoj sprejme. Naslov pove
upr. »Jutra«. 18214

Potnika
dobro vpletena za dobro
plačano konkurenčni predmet.
Pomočnik na upr. »Jutra«
pod značko »Agilen 18204«

Gospodična
plačila pisarska moč, ki
na redniški karto, se
sprejme takoj. — Pomočnik
v zvezi plači na se
polje pod značko »Za-
vešila avgust 25« na upr.
»Jutra«. 18201

Trgovske potnike
v Jugoslavijo, za četrta
in v eno, izven. —
Pomočnik na trdnici Hur-
ing & Co., Subotica. 17203

Kontoristinja
močna vseh kontorskih
del, se takoj sprejme. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva in prejemati zahtevnih
pisemnih sprejemov na pošti
redal 44. Celje. 17201

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Orožni let, vpkovojce
samoizredno in gospodarsko
naobrazen, liče primarno služ-
bo pri trg. industrijskem
podjetju. Pomočnik na upr.
»Jutra« pod »Trgovnost 18217«

Železostugar
samostojna moč, liče spre-
jemati na upr. »Jutra« pod
»Žrugar« na upr. »Jutra«. 18208

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Blagajničarka
vredna in politična, večja
vredna pisarskih del, a
veličino prakso. 1838 pri-
merne službe. Pomočnik na
upr. »Jutra« pod značko
»Prodajalica 18202«. 18206

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Pekovski pomočnik
popolnoma zmožen, 1838
službo v Ljubljani ali kje
v bližini. Naslov pove upr.
»Jutra«. 18175

Absolventinja
dvojezična trg. šola v
Mariboru 1838 službo kot
računalnica. Event. kraj nekaj
čas brezplačno. Pomočnik
pod šifro »Začetnica 18203«
na upr. »Jutra«. 18201

Čevljarški moister
mlad, ki dela že 5 let
samostojno in je absolvent
obrtne šole in pripravljen
tudi na delu. 1838 odmerne
službe; najraje bi šel v
tovarno čevljar in prevzema
vse delo. Nastop
takoj ali pozneje. Čevljar
pod šifro »Točen in zanesljiv«
na upr. »Jutra«. 18201

Službo šoferja
1838 popolnoma izobražen
in izveščan mehanik in
montir z dobrih spričevali,
pošten, zanesljiv in trezen.
— Pomočnik na upr. »Jutra«
pod »Šofer št. 1838«. 18203

Prodajalec
prosvetna moč modne
stroke, se sprejme v po-
stojni R. Stermecki v
Celju. 18157

Prodajalica
naporne stroke ali otrok.
ki se je te stroke že učila.
se 1838 za kratke čas za
pom. Pomočnik pod šifro
»Malo mesto« na upr. »Jutra«. 18206

Prodajalec
prosvetna moč modne stroke
in izločeni aranžir, se sprejme
v veletrgovini R. Stermecki
v Celju. 18157

Dekle
službo, politična, do 20 let
staro, za lahka hišna dela
in k otrokom, se sprejme.
Naslov pove upr. »Jutra«
18216

Gozdar
35 let star, oženjen, s drž.
listom za gozdnarstvo, po-
stojno in teh. pos. službo po-
stojno ter odgovarjajočo pred-
ložbo, zmožen in praktičen,
ki obvlada 3 jezike, liče
premeniti službo. Čevljar
pod »Gozdar 1838«. 18203

Potnik
selemnar, staraša moč,
dobro uveden v Slovenijo,
liče sejanje mesto preme-
niti kot potnik, poslovoja
ali kot prva moč v večjem
trg. in industrijskem pod-
jetju. Pomočnik na upr. »Jutra«
pod »Gozdar 1838«. 18203

Železostugar
samostojna moč, liče spre-
jemati na upr. »Jutra« pod
»Žrugar« na upr. »Jutra«. 18208

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Prodajalica
dobro izveščana v špecijal-
ski in steklarski trgovini.
Izredno primerno mesto. Na-
slav: Posedovanje gospodinj-
stva. — Naslov v upr. »Jutra«. 18230

Prodajalica
dob

